

M.A. Castrén as University Teacher

Timo Salminen

- 1 *Docent* is used here as an equivalent to the Latin title *magister docens*, a person qualified with a special dissertation to lecture at the university (*venia docendi*).
- 2 Autio 1981: 201–205; Salminen 2002; Korhonen 1986: 51–52, 63–64.
- 3 Sommer 2012: 29–30.
- 4 Castrén’s ethnological lectures will be published in another volume of this series. See also Castrén 1857.
- 5 Castrén 1870.
- 6 The manuscript KK Coll. 539.29.10 (Varia 4.10) p. 543–546 consists of two sheets, measuring ca. 22 x 26.5 cm. These two lectures have been published previously in Castrén 1870. It is uncertain whether they have a connection with the manuscript KK Coll. 539.2.7 (*Föreläsningar om Finsk Grammatik*). According to a note by the editor of Castrén, 1870 the lectures are from 1844.
- Castrén began his lectures with an introduction (now seemingly lost), in which he gave an overview of the assumed wanderings of the Finns. After that he continued with his study *Om Savolotscheskaja Tschud* (see the archaeological and historical writings in this volume) and thereafter with the lecture KK Coll. 539.29.10 p. 543–546. After these lectures Castrén continued by analysing Finnish grammar and finally closed his series with the lecture KK Coll. 539.29.10 p. 547–556.
- 7 *enrinrande* || som erinra
- 8 *dem* || dessa runor
- 9 *wara* || just ~
- 10 *begravvas* || ~ och göda jorden

The first half of the 19th century was a period characterized by the building of a network of domestic scholarly institutions in Finland. The nationalist ideological movement of Finnishness sought to develop the status of the Finnish language and the assumed Finnish culture. It also strived to establish academic positions for research of the disciplines in this realm. Matthias Alexander Castrén was appointed Docent¹ of Finnish and Ancient Nordic Languages and Tribes at the Imperial Alexander University in Helsinki on 20 January 1840. He lectured at the university in 1841 and 1844. When the chair of Finnish language and literature was founded at the university in 1850, he applied for it and was appointed professor on 14 March 1851. He took his seat at the University Senate in the spring, and lectured the next autumn. From late 1851 he was, however, compelled to lay down his duties because of illness and was no longer able to return to his post.²

Most important in Castrén’s appointment was the establishment of a professor’s office that took the education of Finnish language and literature at the university to a new level. The idea has appeared in the public discussion already in the early 1820s³, but it took another 30 years to realize it. The domain of the chair did not extend only to philology but its holder was also compelled to teach ethnology and to some extent archaeology. Castrén, too, conceived his duty in this broad sense, which can be seen in the scope of the ethnological lectures he held during his only term of education.⁴

The lectures and Senate addresses (*vota*) published here have been partially published before in the sixth volume of *NRF*⁵ but none of them appeared in print during Castrén’s lifetime.

[Three Lectures]

M[ina] H[errar].⁶ Så hafva wi nu med en flyktig blick öfwerskådat det omätliga fält, der wandraren nästan wid hvarje steg finner runor, ristade af våra fäder. Ty wärr äro dessa runor endast graf-skrifter, erinrande⁷ om alltings förgänglighet. Det är sorgligt att läsa dem⁸, icke blott derföre, att de äro graf-skrifter, utan wäsentligen derföre, att de ej annat lära, än att de aflidne warit våra fäder. De lära oss ej, hvarföre desse fäder lefwat, hvad de gjort och werkat i werlden. Icke kan det wara⁹ människans bestämelse att lefwa för att begrafvas¹⁰, utan för att verka i lifwet och befrämja sin och släktets utveckling. Men våra fäder, de dogo bort som barnet dör i waggan, hvilket kan vara skönt och godt, men föga ärorikt, och för menskl[igheten] gagnlöst¹¹. De ringa qwarlefvor, som ännu återstå af denna en gång stora och mäktiga stam, äfven de skola dö och begrafvas, ty de förneka sina fäder, och det är ju skrifvet: ”Du skall ära din fader och din moder, på det dig må väl [gå] och du må *länge lefwa* på jorden.” Hwad wilja då wi, som ock äro söner af denna urgamla ätt? Wilja wi lefwa eller dö? För att dö och wederbörligen begrafvas behöfwa wi endast fortgå på vår gamla stråt, förakta oss sjelfwa, vårt land och våra fäder[,] förtwifla om framtiden, misstro vår förmåga till all god verk och gerning, intet göra af fruktan att intet kunna,¹² nedtrycka alla stora tankar och ideer, som tidens mäktiga ande manar fram i vår själ, korteligen: lefwa i en total andelig försoffning¹³ och blott sträfwa för vårt eget wäl, våra egna nöjen och njutningar.¹⁴

Wilja wi åter lefwa, välan! må vi då våga älska vårt fosterland och med mäktig arm styra¹⁵ och befrämja dess utveckling. Det hjälper ej att wi hålla oss¹⁶ enwißt fast vid det gamla, någon ting nytt och

- 11 *gagnlöst* || utan
 12 *kunna*, || ~ hvilket således af idel modestie och anspråkslöshet,
 13 *försoffning* || 1. ~ || 2. dvala
 14 Castrén had also adopted Johann Gottfried von Herder's (1744–1803) concept of a national spirit which arose from language and was uniquely possessed by every people. Herder also emphasized the fraternity among all peoples; religions were, according to him, connected to culture, not vice versa. Echoes of such thinking can also be noticed in Castrén's attitude to the peoples he investigated. According to Herder, every society had its vices and virtues, but promoting general human well-being was for him every man's duty as a member of society. Castrén's opinion about how to subordinate individual wills to a shared goal largely follows these ideas. There was a more popular demand for such ideas in post-1809 Finland, now attached to Russia, and the research of language, culture, and history in Finland became based entirely on Herder's approach. A.J. Sjögren explicitly acknowledged his debt to Herder. Sika 2010: esp. 86, 98, 100–102; Nisbet 1999; Häkkinen 2006; Branch 1973: 36; Branch 2006. Similar ideas were represented also by Johan Vilhelm Snellman (1806–1881) and Zacharias Topelius (1818–1898) in Finland; Snellman followed more the Hegelian line, although he also placed the main emphasis on the nation instead of the state. Manninen 1981; see also

Pinkard 2010; Kotkavirta 2006: esp. 185–187. In connection to Topelius, it must be mentioned that he emphasized that Finland did not have a history prior to 1809, when it had been made a Grand Duchy under Russian rule. Tiitta¹⁹⁹⁴: 60–66. An analysis of the philosophical grounds of Castrén’s thinking is beyond the scope of this project.

- 15 *styra* || gripa i
 16 *oss* || ~ vid
 17 *måste* || skola
 18 *bestämma* || 1. ~ || 2. sedan ~
 19 *samt* || och
 20 *för* || medför
 21 *för* || till
 22 Mephistopheles to Faust in *Faust I* by Johann Wolfgang von Goethe (1749–1832): “Ich sag es dir: ein Kerl, der spekulirt, / Ist wie ein Thier, auf dürerer Heide / Von einem bösen Geist im Kreis herum geführt, / Und rings umher, liegt schöne grüne Weide.” Goethe s.a.: 461.
 23 *Så är ock vägen* || Så är vägen
 24 *en sandhed* || liksom heden
 25 *för att komma* || innan man kommit
 26 *till* || innan <-->
 27 *wärme* || nar [= näring]
 28 *åt* || och
 29 *mskans [...]* *själ* || själ och hjerta
 30 Cf. also Bible Matth. 7:13–14.
 31 *synes [...]* *vittna* || visan [= visar] derjemte
 32 *eller* || och
 33 *enhvar* || det arma m[enni]skohjertat
 34 The Well of Urd is a sacred well for Yggdrasil’s—the world tree (ash)—roots in Scandinavian mythology *Edda*. Snorres *Edda*: 47; Davidson 1994: 109–110.

allvarligt skola vi företaga oss. Men framför allt måste¹⁷ wi besluta att mörda egoisten i vårt hjerta och bestämma¹⁸ oss att lefva för någon idé, samt¹⁹ sedan med ståndaktighet kämpa för denna ide, så länge lifvet varar. Individen hinner ju ändå med så litet. Lifvet är kort, så mycket bättre må det användas – odeladt, egennyttigt för den sak, hvars kämpe man blifvit. Dessutom kan ju ingen tjena två H[errar.] en allmän idé och sin enskilda vinning. Väljom det ena, men väljom det bättre, om ock detta bättre för oss på mödornas och uppoffringarnas törnbeströdda bana. Det är wisst, att enhvar, som ärnar allvarligt kämpa för sin skull, skall vid hvarje steg möta ett snår af tistel och och törne. I synnerhet är detta vetenskapsmannens sorgliga lott. Utan at[t] yttre svårigheter ställer sig i hans väg, för²⁰ vetenskapen sjelf nog svårigheter med sig. Göthe jemför en speculerande man vid ett lastdjur, som vandrar på torra heden och ser gröna fält å ömse sidor af vägen, men löses ej ur rede för²¹ att beta i den gröna, wackra ängen.²² Så är ock vägen²³ till wetande – torr, tung och ledsam, en²⁴ sandhed. Mycket måste man kämpa och mycket utstå, för²⁵ att komma till målet, d. ä. till²⁶ den grad af utveckling, då vetandet blir den låga, som är ensam tillräcklig att gifva värme²⁷ och näring åt²⁸ m[enni]skans²⁹ hjerta och själ. Och under denna strid stå de gröna fälten, de wackra ängarne wid vår sida och winka oss till glädje och njutning.³⁰ Erfarenheten synes³¹ dessutom vittna, att ju mera duglighet m[enni]skan eger till stora värf, desto mera tjusande träda äfven lifvets behag – de gröna ängarne – för hennes blick och desto mera ståndaktighet behöfver hon för att hålla sig på den torra, tunga heden. Säkert är åtminstone det, att ingen af oss är hvarken så ung eller³² så gammal, att han ej vet, hvad uppoffring d[en]na strid kostar enhvar³³. Men den, som en gång fått släcka sin törst vid Urdas brunn³⁴, wet sig äfven besitta något, som är vida mera värdt, än all werldens

öfriga njutning. Är m[enni]skan en gång fattad och genomträngd af en lefvande ide, så är han i besittning af³⁵ den högsta sällhet vår³⁶ sorgsna jord har att erbjuda; då³⁷ kan [han] äfven på sitt vis trygg och lugn njuta lifvets öfr[iga] goda, och hans njutning är då högre, ädlare, renare och bättre, än den af blott sinnlig lust betagna existens.

M. H. Jag har förtäljt Eder en saga ifrån Hedenhös, ifrån sjelfva Herakles³⁸ tider. Jag vet, att mången förnäm Epikure³⁹ föraktar den; men hvarje ädelt hjerta vet, att den är sann, så sann, som vår egen tillvaro. Jag har ansett mig kunna förtälja den i ett ögonblick, då vi ärna gripa oss an med ett ämne, som ej hör till de mest underhållande. Gäller det att uppskatta philologiens absoluta värde, så förtjenar den, såsom en wetenskap om andens uppenbarelse i språket, all aktning. Men då fråga är om de allra första grund-elementer i hvarje särsk[ildt] språk⁴⁰, äro de för ingen del egnade att tillfredsställa våra andliga behof. För philologien eger visserligen hvarje, äfven den minsta enskilthet sitt intresse, emedan intet är för honom rentaf enskilt, utan står i sammanhang med tusende andra facta, ur⁴¹ hvilka han drager allmänna resultat. Men för den mera oinwigde, som ej inser detta s[amman]hang, och derföre måste låta hvarje factum blott gälla såsom ett factum, för honom kostar det grammatikaliska studium en⁴² icke ringa uppoffring. D[en]na uppoffring bör vi dock underkasta oss, emedan den är villkoret för en verklig insigt af ett språk. Och i närvarande fall få vi ej anse någon uppoffring stor, då det gäller att upprätthålla vårt modersmål och derigenom vår nationalitet. Kanske äfven det lilla, vi här med gemensamma krafter inhemta, kan blifva ett frö, som bär frukt i framtiden⁴³. Om endast vi – alla här tillstädesvarande – så betrakta⁴⁴ vår närvarande sträfvanden, blott såsom en ringa början till en allvarligare, genom hela lifvet fortsatt verksamhet för fosterlandet, så skall, jag är öfvertygad derom, skam

- 35 *af den högsta* || af lifvet[s]
 36 *vår* || g
 37 *då* || och ~
 38 Herakles/Hercules: a Greek hero and demigod, son of Zeus and Queen Alcmena. Apollodoros 2004: 83 (2,61). (TS)
 39 Epikuros (Epicur, 341–270 BCE): a Greek philosopher who emphasized the significance of the human senses and promoted a hedonistic way of life without moral reprimand. He also denied everything beyond the truth and duties emerging from that worldview. Undoubtedly, it is only this side of Epicur's thoughts that Castrén is referring to here. For a philosophical analysis, see Erler 1994: 154–159.
 40 *hvarje* [...] språk || språken
 41 *ur* || h[vilka]
 42 *en* [...] uppoffring || både möda och uppoffring
 43 *framtiden* || sinom tid
 44 *betrakta* || betraktade

45 Craniology was an innovation of the early 19th century used to define the ethnic origins of human skulls according to an index given to them on the basis of their breadth-length ratio. Skulls were classified as brachycephalic (short-skulled), dolichocephalic (long-skulled), or mesocephalic (an intermediate form between long and short skulls). The skull indices were formulated by the Swedish researcher Anders Retzius (1796–1860). See e.g. Ojala 2009: 117–118.

46 *hafva* || kunna

och vanära alldrig hölja i Suomis folk. Då behöfva Craniologer ej efter några århundranden uppgräfta våra hufvudskålar, för att derigenom bestämma, hvad slags folk vi varit.⁴⁵ Med Guds hjälp hafva⁴⁶ vi kvarlemnadt skönare minnen af vår tillvaro, än våra grenande benrangel[.]

M[ina] H[errar].⁴⁷

Jag slutar⁴⁸ med denna i dag mina lectioner för innewarande termin, och med det samma för en⁴⁹ lång tid.⁵⁰ Jag will⁵¹ ej bemöda mig att ursäktas det svaga och bristfälliga i min framst[ällnin]g af den Finska Grammatiken.⁵² Ty allt, som ej kan ursäktas sig sjelft, skall man förjäfves bjuda till att med fagra ord öfverskylla. Dessutom ligger äfven till grund för slika ursäkter den grofwa egenkärlek, att man will gälla för mera, än man kan. Men⁵³ enhvar, som med redligt intresse arbetar för sin sak, underkastar sig gerna ett⁵⁴ rättvißt tadel; han fordrar blott, att hans afsigters renhet skall erkännas.⁵⁵

I fullt medvetande deraf, att mina sträfvanen, så ringa de äfven för öfrigt må vara, åtminstone ege en ren och flärdlös bewekelse-grund, kan jag ej annat förmoda, än att de äfven af H[errarna]⁵⁶ skola så bedömas, och dermed⁵⁷ äro mina anspråk fullkomligt tillfredsställda, i afseende å min egen personlighet. Hwad åter beträffar den sak, hvars framgång vi nu med gemensamma krafter söka befrämja, så vill jag begagna mig af detta tillfälle, kanske det enda jag eger, att derom⁵⁸ ännu nämna ett par ord.⁵⁹ Wi weta det enhvar, att werlden med tvetydiga och⁶⁰ misstänksamma blickar betraktar den värma för fosterlandet, som på sednare tider begynt⁶¹ allt mer och mera utveckla sig. Wi fästa oss föga wid dessa blickar, ty vi ega derom vår⁶² andes wittnesbörd, att⁶³ fosterlandskärle[ke]n icke⁶⁴ är en illusion, allstrad i phantasters förwirrade hjernor, utan tvertom den sannaste känsla, som lefver i människans bröst. Det är sorgligt, att detta⁶⁵ ännu bör sägas i vårt fädernesland, att⁶⁶ man hos oss ännu skall arbeta för att wäcka till lif en⁶⁷ känsla, som ensamt kan höja oss till den ståndpunkt, då wi utan vanära kunna tala om ett⁶⁸ fosterland. Och likwäl är detta ett ämne, hvarom man ej kan tala nog ofta. Ty om wi

- 47 KK Coll. 539.29.10 (Varia 4.10) p. 547–556, three sheets, ca. 22 x 26.5 cm and two ca. 22 x 27 cm.
- 48 *slutar* || har kommit upp i dag endast för att sluta
- 49 *en lång* || enligt
- 50 Castrén was about to leave for his long journey to Siberia. See his descriptions and diaries of the journey in another volume of this series.
- 51 *will* || ärnar
- 52 See the volume with Castrén's writings on the Finnish grammar in this series.
- 53 *Men* || Enhvar
- 54 *ett [...] tadel* || en rättvis kritik
- 55 *erkännas.* || ~ Och då jag icke ~~betviflar derpå~~ ↔ i ring[aste] mon kan betvifla på, att ju ej mina ringa bemödanden i ↔ af med hänsigt till mina ~~med med hanger~~ afsigterna skola tillräckligt erkännas, detta erkännande, äro mina anspråk härigenom tillfredsställda.
- 56 *HH* || andra
- 57 *dermed äro [...] || denna öfvertygelse medtager jag*
- 58 *derom* || ännu
- 59 *ord.* || ~ Dess d. ä. den Finska nationalitetens framtida utveckling
- 60 *och* || blickar
- 61 *begynt* || begynnt
- 62 *vår andes* || andens
- 63 *att* || in
- 64 *icke* || är
- 65 *detta* || sådant
- 66 *att [...] oss* || och wi
- 67 *en* || d[en]
- 68 *ett fosterland* || Finsk

- 69 *ingen* || <-->
 70 *kunna* || måste
 71 *som [...] fram* || 1. hvilka dels med klar, dels med oren bölja bilda || 2. hvilka sträfva att som || 3. som arbeta sig sakteligen fram
 72 *Uppenbart [...] sträfvanden* || Ganska tydligt ser man deras sträfvanden vara
 73 *i oceanen* || slutligen ~
 74 *utan ngn nytta* || alldeles gagnlösa
 75 *Ob* || flo[den]
 76 *ega* || hafva
 77 *betydelse* || all ~
 78 *eger den förmon* || har den lyckan
 79 *verksamhet.* || ~ Sig sjelf lemnad är individen ~~ohjel~~ ~~ør~~ ~~till~~ ~~spille~~ ~~gifven~~ individen Samhället behöfver wisseligen individen, men den individ
 80 *ändamål* || idé
 81 *Men [...]* || Hvad är nu m[akten]
 82 *känslan för fosterlandet* || fosterlandskärleken
 83 *denna* || fosterlandskärlek
 84 *vore [...] mensklighet* || 1. skulle man förjäfves söka bildning || 2. ves || 3. kunna wi ej tänka oss någon bildning, någon mensklighet
 85 *[...] mensklighet.* || 1. ~ Fosterlandskärleken är så att säga || 2. ~ Fosterlandskärleken hör till lifvets mysterer, såsom jag ville ~~de~~ benämna de höga känslor, ~~som~~ hvilka mäktigt men instictartadt arbeta i m[enni]skohjertat. Fosterlandskärleken är en ~~talisman~~, nedlagd i vårt hjerta, för att vi skola följa dess

med lugna blickar skåda omkring oss, hvar finna wi den känsla, som kunde hedras med det höga namnet – fosterlandskärlek. Bondens kärlek till sitt lilla jordstycke, den kan stundom vara vacker att åskåda, men den är ingen⁶⁹ fosterlandskärlek. Hvi skall jag tala om det öfriga? Utan att wilja lasta och tadla, kunna⁷⁰ wi jemföra de högre krafter, som arbeta i vårt fosterland wid smärre bäckar, som⁷¹ flykta sakteligen fram, hvar i sin särskildta fåra. Uppenbart⁷² är deras sträfvanden, att hvar för sig blifva någon ting stort och herrligt, men den leda erfarenheten wisar, att de antingen sina ut på vägen, bildande blott smärre gölar, eller om de ändteligen förmå bryta sig en egen bana, så försvinna de dock⁷³ oceanen, der de ingen ting betyda, och de hafva ej heller kunnat gagna det land, der de gjorde sin mödofulla bana. Tusen sådana små bäckar flyta genom Sibiriens öknar, men de äro, såsom det tyckes, utan⁷⁴ n[å]g[o]n nytta för landet och dess innewånare. Skåda wi deremot Ob⁷⁵, hvori oräkneliga små floder förenat sig om en gemensam fåra, hvad är ej detta för en flod? En liten fläck wid dess stränder är mångfalldt mera värd, än tusende hundrade quadrat mil i det närliggande landet. Så förhåller det sig äfven i ett samhälle. Der enhvar arbetar för sig och sitt enskildta ändamål, blir föga uträttadt; men der tusende ega⁷⁶ ett gemensamt sträfvande, reser sig innan kort en ståtlig byggnad. Det vill med andra ord säga, att individens förmåga i och för sig är inskränkt, utan betydelse⁷⁷; den eger sin sanning i det allmänna mål, som derigenom befrämjas. Hvarje samhälle har ett sådant mål sig föresatt, och hvarje samhällsmedlem eger⁷⁸ den förmon att deri kunna på ett förnuftigt sätt använda sin verksamhet.⁷⁹ Men eho som ej verkar för det samhällets ändamål⁸⁰, hvori han befinner sig, hela hans tillvaro är detta samhälle en lögn. Men⁸¹ hvad är nu den makt, som drifver menniskan att med åsidosättande af sina enskildta fördelar verka för ett allmänt mål? Det är känslan⁸²

för fosterlandet. Wore ej denna⁸³, så funnes i sjelfva verket intet samhälle, och utan samhälle vore⁸⁴ ingen bildning, ingen menklighet.⁸⁵

Men fosterlandskänslan⁸⁶ (för att ej begagna det lätt missförstådda ordet: fosterlandskärlek) har liksom hvarje känsla den brist, att vara, hvad man med en filosofisk term kallar subjectiv⁸⁷, att vara en dröm, sakna verklighet. Man ser ofta starka själar, hos hvilka mäktiga känslor arbeta, bära⁸⁸ dem gömda och inneslutna i sitt hjertas innersta djup. Hvarföre? Emedan de veta, att deras känslor äro drömmar. De vilja ej yttra dem, innan de mognat till att förverkligade träda ut i werlden. I förtid utkastade blifva de wanligtvis skoningslöst söndermalade i småförståndighetens mortel. Så förhåller det sig åtminstone med våra wanliga känslor. Men fosterlandskänslan⁸⁹, den tyckes⁹⁰ vara någon ting så högt, att ingen gerna lärer våga sig derpå, något som respecteras⁹¹ af hvar man. Den borde så vara, men⁹² är den det i sjelfva verket? Till vår egen blygd måste vi bekänna, att⁹³ denna känsla är den minst mäktiga känsla hos⁹⁴ våra landsmän. Den är, om icke aldeles förintad, åtminstone borttvinad⁹⁵ och öfvervuxen med allt slags ogräs. Derföre ropa vi, vi unga: den skall manas fram, den bör⁹⁶ väckas till lif. Men vi märka lätt, att då vi så ropa, le m[enni]skorna åt oss och hålla oss för narrar, fantaster och dårar. Ty se! det står så till i landet, att våra fosterländska känslor, anses⁹⁷ för idel drömmar. Men vi ropa ändå, vi trotsa opinionen. Frågas: ega vi då den kraft, som fordras för att gifva⁹⁸ verklighet åt våra så kallade fosterländska drömmar? – Wi weta det naturligtwis icke så noga, wi önska, wi hoppas det, vi hysa ett varmt⁹⁹ deltagande, ett lefvande intresse för saken – detta är blott detta intresse vi uttala. Wi kunna ej med lugn se fäderneslandets förnedring. ”Man är icke lugn”, säger Thorild¹⁰⁰, ”när man kämpar för sitt hufvud.” Hvar finns i sjelfva verket lugn? I grafven, i drifvan, i stenen. Men i grafven bo äfven

väckelse. Om vi se oss omkring i lifvet, så är känslan b all fri fri den begynner all fri och utgår i sjelfva verket all förnuftlig handling

- 86 *fosterlandskänslan* || fosterlandskärleken
- 87 The subjectivity of feelings had been dealt with, e.g., by Hegel. Jaeschke 2010: 86 etc.
- 88 *bära dem gömda* || 1. sluta dem || 2. gömma dem || 3. sluta dem i sitt hjertas innersta djup och bära dem st || 4. <->
- 89 *fosterlandskänslan* || fosterlandskärle[ke]n
- 90 *tyckes* || syn[es]
- 91 *respecteras* || inge[n]
- 92 *men* || är
- 93 *att [...] landsmän* || 1. att den mera betraktas såsom en || 2. att den ej gäller i vårt kära fädernesland || 3. att det st || 4. att fosterlandskärle[ke]n
- 94 *hos [...] landsmän* || i vårt bröst
- 95 *borttvinad* || ~ i våra hjertan
- 96 *bör* || skall
- 97 *anses* || 1. ändock ~ || 2. för likasom med alla andra, ~
- 98 *gifva [...] drömmar* || 1. bringa våra drom [= drömmar] || 2. bringa våra fosterland [= -ländska]
- 99 *varmt deltagande* || 1. varmt delta[gande] || 2. varmt och lefvande intresse
- 100 Thomas Thorild (1759–1808) was a Swedish revolutionary poet. He was exiled from Sweden in 1793. King Gustavus III had been assassinated in the previous year. Andersson 1954.

- 101 *finnes* || herrskar
 102 *Må man [...]* || 1. I ynglinga-hjertat finnas || 2. I ynglingen deremot || 3. I ynglinga-hjertat || 4. Ynglinga-hjertat är allraminst lugnets hem. Der herrskar ~~wäsendtligen~~ en ständigt växlande oro, ett stort, ett lefvande intresse, en varm entousiasm för hvarje ädel sak.
 103 *letar* || 1. fin[ner] || 2. söker
 104 *förjäfves* || det
 105 *Der må man* || Der herrskar en oupphörlig oro, en
 106 *hellre* || m<->
 107 *ett [...] nit* || 1. ett lefvande intr[esse] || 2. stundom måttlöst intresse || 3. ett lågande int[resse] || 4. en glödande låga
 108 A version in the margin without note of its whereabouts: ~~der herrskar~~ en ständigt wexlande oro, ~~det~~ der är passionernas tummelplats, men genom all denna oro ~~och uttala~~
 109 *hastigt* || plöts[l]i[gt]
 110 *stundom* || stor
 111 *äfven* || då
 112 *werksamhet*, || ~ allt kraftigt ingripande i händelsernas gång,
 113 *finnes egentl[igen]* || tillhör wanligtvis
 114 *hafva* || ens
 115 *wackraste* || kärast[e]
 116 *har* || det
 117 *realiserande* || up
 118 *kunde* || skulle
 119 *som [...] sjelfwa* || 1. som kunna missleda oss sjelfva || 2. som kunna missleda och förderfva || 3. som kunna missleda och skada oss sjelfva. Men äro vi fullkomligt betän[kta] redo att med ståndak[tigt] ihärdigt
 120 *är* || ~ wisst
 121 *derefter* || 1. ~ , wäl wetande, att || 2. ~ , icke förglömmade, att hans

m[enni]skor, i stenen finnes¹⁰¹ hårdhet, i drifvan kyla. Må¹⁰² man söka lugnet hvar som hellst, i ynglinga-hjerta letar¹⁰³ man förjäfves¹⁰⁴ derefter. Der¹⁰⁵ må man hellre¹⁰⁶ söka ett¹⁰⁷ glödande nit, en varm entousiasm för hvarje ädel sak.¹⁰⁸

Ty wärr wisar erfarenheten att denna entousiasm stundom är en hastigt¹⁰⁹ uppflammande och lika hastigt försvinnande låga, stundom¹¹⁰ åter af mera varaktighet, men äfven¹¹¹ då ej sällan af den beskaffenhet, att den skyr all förnuftlig werksamhet,¹¹² i h[vil]ken händelse den naturligtvis urartat till en vanlig rabulism. Sißt nämnda ytterlighet finnes¹¹³ egentl[igen] blott hos den mognade mannen; men om vi fasthålla oss till den förra, huru många hafva¹¹⁴ ens af våra wackra¹¹⁵ känslor och förhoppningar hafva väl nått sin fullbordan? Ynglingen är djerf i sina planer, men har¹¹⁶ icke alltid allvar med deras realiserande¹¹⁷. Kanske kunde¹¹⁸ det löna mödan, att vi i de mål, som röra fäderneslandets framtid, skulle göra oss noga reda för beskaffenheten af våra känslor. Äro de bara af ögonblicket, som i nästa ögonblick åter försvinna, hvarföre utka¹¹⁹sta irrbloss, som¹¹⁹ missleda och tilläfventyrs skada oss sjelfwa. Känslan kan ljuga; hvarföre utsprida lögner och genom dem bedåra ett älskadt fosterland? Det är för resten icke våra känslor, samhället behöfwer; dess fordran är handling. Känslan är¹²⁰ en eggelse till handling; uteblir denna, så skänker oss Samhället våra känslor. Men å andra sidan höfwes det ingalunda den entousiasm, som ville allvarligt verka för fosterlandets wäl, att dölja sig bakom förställningens lumpna mask. Det ena är likaså fegt, som det andra är fräckt. Må derföre enhvar pröfwa sig sjelf och handla derefter¹²¹. Icke ega alla rätt att ropa: ["]lefve fosterlandet!" utan endast de, som wilja med manlig bragd befrämja dess lif. Allt tal, som icke grundar sig på en djup¹²², innerlig, allvarlig föresatts att lefwa för fosterlandet, är en blå dimma, som

gagnar oss till intet, men blott¹²³ hindrar oss att se föremålen omkring oss klart och redigt. Huru ädel, hög och sublim den känsla äfven för ögonblicket må vara, som framkallar detta tal, så har man derigenom icke fört nationen ett enda steg framåt.¹²⁴ För att ett national-medvetande må¹²⁵ finnas, måste nationerna ega något objectivt, hvilket de såsom sitt verk erkänna. Om således vi erna tillwägabringa något¹²⁶ af nationell betydelse, må vi då i all ewighet icke tala derom, utan en gång med allwar gripa till verket. Jag är ohjelpigen af den mening, att man med mycket tal förslappar sin känsla och förlorar all drift till handling. En sorglig erfarenhet har hos mig alstrat denna öfvertygelse och injagat¹²⁷ en wiss fruktan för all enthusiasm, som icke röjer sig i handling. Jag är icke gammal, men så länge har jag likwäl lefwat, att jag redan en gång förut wid detta universitet erfarit, huru hundrade hjertan klappat och hundrade röster uppstämt sitt lefwe för fosterlandet.¹²⁸ Hvar äro nu dessa röster, hvi höras de icke? Hwila de i grafven, de varma Studenterna, som då voro¹²⁹ redo att lefwa och dö för fosterlandet? Gråt Suomi öfwer dem. Antingen de lefwa eller dött; för dig äro de förlorade och samma öde kommer äfven att drabba oss, om vår patriotism stadnar vid blott enthusiasm, om vi ej i tid upplåta våra hjertan för något verkligt, reelt, objectiwit för en fosterländsk sak. Så länge våra sinnen brusa af ungdomsmod, af hopp och glädje, tveka wi ej att offra sjelfva vårt hjerteblod för allt, hvad ädelt är. Men denna enthusiasm skall snart förgå under striden med en kylig werld. Nyss ungdomssäll och glad och warm waknar man plötsligt till en hård, isande verklighet. Beröfwad¹³⁰ sina ljufva fantasier står man naken, såsom Adam i paradiset, blygs och vet ej, huru man skall skyla sin nakenhet. Wäl oss, om vi, medan entusiasmen warades låtit fatta oss af en sann och lefwande idé. Endast dess makt kan nu mera upprätthålla oss – på känslan är intet att

- 122 *djup* || 1. <-> || 2. ~ och
 123 *blott* || en[dast]
 124 *framåt*. || ~ Jag är icke gammal, men så länge
 125 *må* || <-->
 126 *något* || ett verk
 127 *injagat* || ~ h<os> mig
 128 Castrén may be referring to the 1836 students' spring fête where J.V. Snellman had spoken and proposed a patriotic toast. Klinge 1978: 50.
 129 *voro* || hade varit
 130 *Beröfwad* || Man står nak[en]

- 131 *ståndaktigt* || 1. allvarligt || 2. fast
|| 3. lugnt
- 132 *döden* || striden
- 133 *fordom* – || fordom, och vi skola
<---->
- 134 *för det [...]* || 1. för det tillfälle
HH beredt mig att få framlägga
i dagen den hos mig nu stad-
gande <-> || 2. icke blott för det
tillfälle, HH beredt mig, att för
det <-> || 3. för den ihärdighet,
hvarmed HH
- 135 *en* || <härmed>
- 136 *hoppas* || förutsätter
- 137 *denna [...]* *förhoppning* || detta
hopp
- 138 *största* || ädelsta
- 139 *njutning* || <->

bygga. Dess herrawälde är en gång slut, och derefter sjunker m[enni]skan till en wanlig, beräknande egoist, så framt hon ej har en sak att kämpa för – ett mål, som oåterkalleligen drager henne till sig. Den som ej förnummit en sådan dragnings-kraft i sitt hjerta, han må se till, att han icke faller. Men eho som fullkomligt gripen och genomträngd af idens makt kämpar ståndaktigt¹³¹ för dess seger, han har bygt sitt hus på ett hälleberg, och han rubbas ej ur sin bana, huru äfven ödets lotter månne falla. Icke är den en hjelte som utan hejd och besinning, sig sjelf knapt mäktig, drifven af ögonblickets yra, vill rusa till döden¹³², utan hjelte är den, som kan tygla sin känsla i strider och ej ett ögonblick förlorar sansen. Sådant war vårt Finska mod fordom –¹³³ måtte det ej urarta sig.

Men för att icke uttrötta H[errarne]s tålomod med reflexioner, allt för wanliga kanske, att meddelas ifr[ån] en akad[emisk] Lärare-stol, beder jag endast att få frambära min warma tacksägelse för¹³⁴ det tillfälle, H[errarne] beredt mig att i min mon bidraga till en¹³⁵ närmare af vårt förgätna, men herrliga modersmål. Att min werksamhet i och för sig ingen ting betyder, inser och erkänner jag med rent och oskrymtadt hjerta. Men jag hoppas¹³⁶, jag är nästan öfvertygad derom, att åtminstone hos H[errarne] lefver ett intresse för fosterlandet, som icke är blott stundens, utan fortfar hela lifvet igenom. I denna¹³⁷ för fosterlandets framtid ljufva förhoppning skall jag äfven för mig sjelf finna den största¹³⁸ njutning¹³⁹, den gladaste erinran i de mödofulla dagar, som snart skola komma. Det är ljufware att kämpa, då man kämpar för ett mål, hvare äfven andra finna sitt behag, sitt intresse. Man kämpar då med den öfvertygelse, att man ej offrat en hel lefnads lycka och njutningar för toma griller blott, att man icke är en fruktlöst förrinnande bäck, utan en droppe i den flod, som befruktar ett armt,

men herrligt land – vårt Finska fosterland. Med denna öfvertygelse¹⁴⁰ för h[vil]ken jag allra mest har att tacka H[errarne], lemnar jag snart mitt fosterland, redo¹⁴¹ att lefva, redo att dö för dess framtid. Och härmed önskar jag hafva sagt mitt farväl åt dem, som med hjertat erkänna min ringa verksamhet – åt mina H[errar] Auditorier.

140 öfvertygelse || ~ i hjertat

141 redo || <->

- 142 The manuscript KK Coll. 539.26.18 (Varia 1.18) p. 135–150 consists most probably of loose sheets, measures ca. 23 x 37 cm. Manuscript has been catalogued as *Första föreläsningen om Finska språket*.
- 143 *språk* || ~ och litteratur
- 144 *kunskapsgren, må* || 1. vetenskap. Af uppriktigt hjerta || 2. kunskapsgren. Af uppriktigt hjerta
- 145 *wid [...] universitet* || 1. wid vår || 2. i den || 3. i detta lärosäte
- 146 *söka* || 1. söka || 2. städse ~
- 147 *Af* || Men
- 148 *utgått [...] hjerta* || våra fäder lemnat oss arf
- 149 *bragt* || 1. bragt || 2. först
- 150 *af allt [...] i arf* || 1. och dyrbaraste, som våra fäder lemnat oss i arf || 2. som jag menar
- 151 *åtagit sig* || uppträdt i
- 152 Elias Lönnrot (1802–1884) was district medical officer in Kaajaani, Castrén's successor as Professor of Finnish language at the Alexander University in Helsinki, collector of folk poetry, and compiler/author of the epic *Kalevala*. Majamaa 1997.
- 153 A *kantele* is a zither-type plucked instrument used traditionally in Finland. The traditional form of it has five strings. Музыкальный энциклопедический словарь: 234.
- 154 *folklifvets* || folkets
- 155 *atmosfer* || luft
- 156 *inre och* || inre följa en viss
- 157 *en så* || 1. en för s || 2. en i andra, wanliga

I.¹⁴²

M[ina] H[errar].

Redan i twenne sekel har ett högsäte för bildning och wetande stått upprett på Finlands jord, men det är i dag för första gången, som en af dess lärosalar upplåtes för det ändamål, att Finlands språk¹⁴³ deri må njuta samma hägn och wård som hvarje annan kunskapsgren,¹⁴⁴ må läras, odlas, bearbetas såsom vetenskap i ordets högsta betydelse. Jag har fått mig uppdraget att ifrån denna dag föra det finska språkets och den finska litteraturens talan wid¹⁴⁵ vårt universitet, och mitt warma ste bemödande skall blifwa att efter bästa förmåga söka¹⁴⁶ fylla mitt wärf. Af¹⁴⁷ uppriktigt hjerta hade jag önskat, att en annan, en bättre stämma än min skulle hafwa höjt sig att åt Eder åt Finlands unga söner! förkunna det språk och den wishet, som utgått¹⁴⁸ ur det finska folkets hjerta. Jag hade önskat, att den man, som bragt¹⁴⁹ i dagen det bästa och skönaste af¹⁵⁰ allt hvad våra fäder lemnat oss i arf, som skänkt oss den dyrbara gåfvan af forntidens herrliga runor, att äfven han skulle hafva åtagit¹⁵¹ sig det ädla kallet att i skötet af detta lärosäte befrämja det Finska språkets och den Finska litteraturens dyrbara intressen. Men Elias Lönnrot¹⁵² skulle icke wara den han är, i fall det hade stått i hans förmåga att öfvergifwa de öde bygder der hans öra så länge lyssnat och allt framgent får lyssna till kanteles¹⁵³ så ljufwa toner, och der hans hjerta får inandas det finska – det werkliga Finska folklifvets¹⁵⁴ rena atmosfer¹⁵⁵. Det är så med de flesta, som hafva kallelse att werka någon ting stort i werlden, att de ej kunna intvinga sig i alla möjliga förhållanden, utan måste till följe af en manande röst i sitt inre¹⁵⁶ och nästan liksom af en natur-nödvändighet följa en wiss gifven riktning i sina sträfwanden. Och det

är i sjelfwa verket just derigenom, att de äga denna gifna riktning, detta bestämda syfte, som deras verksamhet får en¹⁵⁷ så storartad och betydelsefull karaktär. Ända ifrån den tid, då Lönnrot tillhörde den akademiska ungdomens leder, har han i alla sina handlingar endast¹⁵⁸ lyssnat till den stämman, som bjudit honom att i¹⁵⁹ öde bygder uppgräfwå våra förfäders andliga skatter, och det är maningen af samma stämman, som han¹⁶⁰ älskar att följa ännu i dag, då hans lefnads-sol redan skridit öfver sin middags-höjd. Lönnrot har af sitt fosterland icke begärt någon lön för sin redliga möda och trogna tjänst; men hvad han begärt, är att få¹⁶¹ qvarstadna i de bygder, der¹⁶² hans bemödanden blifvit krönta och otvifvelaktigt äfven¹⁶³ framdeles skola krönas af en lysande framgång. Jag wet, att denna begäran af honom¹⁶⁴ varit ren¹⁶⁵, uppriktig, oskrymtad, och det är af aktning för en¹⁶⁶ sådan begäran, som jag och icke Lönnrot i dag inwiger den finska professionen.

Hwilka önskningsar, hvilka förhoppningar fäster ej hvarje finskt hjerta wid denna profession! Den högsinta Furste¹⁶⁷, som för första gången besatte denna tjänst, har sjelf uttalat den käraste¹⁶⁸ af våra önskningsar och förhoppningsar, då han lagt oss på hjertat att "städse förblifwa trogna, redliga Finnar"¹⁶⁹, ty det är onekligen i följe af våra warma önskningsar, för den Finska nationalitetens wårdande och upprätthållande, som wi i synnerhet glädja oss öfwer denna nya lärostol och önska den all¹⁷⁰ framgång. Men¹⁷¹ för oss äger ordet nationalitet icke denna fiendtliga,¹⁷² förstörande betydelse, som man derwid wanligen fäster annorstädes, utan vår nationalitet har varit och skall städse förblifwa af samma fridsfulla, försonliga natur, som sjelfwa den religion, hvartill wi bekänna oss.¹⁷³ När¹⁷⁴ således vår höge Cancellar uppmanat oss att jemte upprätthållande af vår nationalitet förblifwa

- 158 *endast lyssnat* || följt maningen af
 159 *i [...]* uppgräfwå || gå
 160 *han älskar* || 1. an [= ännu] || 2. han ännu
 161 *få* || allt från ännu
 162 *der hans* || dem han
 163 *äfven framdeles* || allt framgent
 164 *honom* || Lönnrot
 165 *ren* || lika ~
 166 *en sådan* || denna
 167 Prince Aleksandr Nikolaevič (1818–1881): chancellor of the Alexander University in Helsinki, Emperor Alexander II of Russia and Grand Duke of Finland in 1855–1881.
 168 *käraste* || högsta
 169 *Finnar*, *ty [...]* || 1. Finnar". Men att vara en redl || 2. Finnar". Men att <-> || 3. Finnar". Men att vara en redlig och trogen, det är att || 4. Finnar". Men att vara en redlig och dertill trogen || 5. Finnar". Men att vara en redlig och Finska || 6. Finnar". Men att vara en redlig och trogen Finne, dertill fordras i främsta rummet att wårda och upprä || 7. Finnar". Men att vara en redlig och trogen Finne, dertill fordras i främsta rummet att man skall för att
 170 *all* || ~ möjlig
 171 *Men [...]* || För oss äger or[det]
 172 *fiendtliga, förstörande* || rabulistiska
 173 Castrén explained his ideas of nationality and nationalism in more detail in his letter to Snellman on 18 Oct. 1844. See the volume of letters in this series. (TS)
 174 Castrén has drawn a curved line in the margin beginning here and ending two manuscript pages later at the words *skänka sitt beskydd åt våra bemödanden*.

- 175 *helig [...] trohetsed, som wi* || 1. heliga akta wi || 2. helig akta wi den trohetsed wi || 3. heliga hafva wi want oss att akta de trohetseder wi
- 176 *städse* || alltid
- 177 *woro Finnarne* || wille Finnarne gälla för
- 178 *i [...] otaliga* || tusende
- 179 *stundom* || ofta
- 180 *blott kan* || blott i och med vår
- 181 *Inrättandet [...]* || Men denna nationalitet hafwa wi förmått vårda och upprätthålla äfven i de tider, då Sveriges politik wille bereda dess undergång, huru skulle wi icke kunna vårda den nu, då Rysslands mäktiga Furstar skänka sitt beskydd åt våra bemödanden. [The curved line in the margin ends here.]

trogna undersåter, så har Han talat liksom ur djupet ur det finska folkets hjerta. Vår nationalitet är oss en helig sak, men ej mindre helig¹⁷⁵ hafva wi want oss att akta hvarje trohetsed, som wi svurit åt våra Furstar. Troheten för "Herrans smorda" har städse¹⁷⁶ varit en af det finska folkets största dygder, ja wi kunna anse den såsom hörande till sje[l]fwa vår nationalitet. Redan i urgammal tid, i hedenhös woro¹⁷⁷ Finnarne ett trofast folk, och denna dygd hafwa de förmått rädda intill våra dagar. De hafwa i¹⁷⁸ framfarna tider otaliga gånger spillt sitt blod på stridernas fält och de hafwa stundom¹⁷⁹ satt landets hela wäl på spel, enda för att trohetens bud ej måtte blifva eftersatta. Och det är i sjelfwa verket denna trohet, som i alla tider varit det finska folkets styrka. Ett svagt och ringa folk skulle wi genom trots och öfvermod långt för detta hafwa störtat oss i ett oundvikligt förderf, då deremot vår bepröfwade trohet skänkt oss våra beherrskares skygd och beredt vårt land fördelar, dem wi på annan wäg omöjligen hade kunnat erhålla. Men det är dock ingalunda för dessa fördelars skull, som våra fäder iakttagit en så orubblig trohet emot sina Furstar. Finnarna hafwa i alla tider varit dåliga ekonomer, och allramin st har det kunnat falla dem in att drifwa <so>cker med sin trohet. Nej wi weta, wi känna det alla, att vår trohet är af ett annat, ett bättre slag. Den grundar sig ej på någon beräkning, utan denna trohet är kärlekens trohet, som intet begär, men är redobogen till hvarje offer. Sådan har den finska troheten wisat sig wara i alla tider, sådan är den ännu i dag, och sådan skall den säkert blifwa, så länge ett finskt folk lefwer och andas på Suomis jord. Ja! jag anser troheten emot hvarje laglig öfwerhet wara så djupt rotad i Finnarnes hjertan, så införlifwad med hela vårt wäsen, att den blott¹⁸⁰ kan utplånas i och med vår nationalitet. Inrättandet¹⁸¹ af denna lärostol

och vår Höge Cancellers uttalade önskan, att wi måtte förblifva ”trogna och redliga Finnar”, detta är för oss mera än en tillräcklig borgen därför, att våra sträfwarden för vårt språk, vår kultur och hela vår nationalitet *inför tronen* gälla för ett godt och ädelt werk. Detta¹⁸² är ju också allt, hwad wi önska och någonsin önskade. Wi weta alltför wäl, att det Finska folket hvarken besitter de anlag eller de materiella tillgångar, som skulle sätta det i tillfälle att spela någon politisk rol i werlden. Dess lagrar måste nödvändigt wexa och frodas under fridens lugn i religionens, wetenskapens, konstens, med ett ord: i kulturens sköte. Se der fältet för vår ära, se der den wäg, hvarpå Finlands folk måste söka att bereda sin odödlighet.

Denna¹⁸³ wäg är i det hela taget lika svår, om ej svårare än den, som leder öfwer grafwar, härjade fält och krossade ruiner. Här lyktar ej striden genom en och annan segerwinning, utan den kräfwer sekellånga mödor och ansträngningar. Huru många seklers kraft har det Finska folket icke användt endast för att bringa¹⁸⁴ till odling wilda ödemarker¹⁸⁵ och undanröjda de materiella hindren för kulturens rotfästade i vårt land! Och fastän wi redan i många sekler warit i besittning¹⁸⁶ så wäl af christendomen, som den europeiska kulturen, så har det likwäl gifwits tider, då det kostat oss en oerhörd möda att upprätthålla¹⁸⁷ och utbreda denna kultur i landet. Att befrämja¹⁸⁸ utvecklingen af den menskliga¹⁸⁹ kulturen, att för densamma uträtta någon ting stort och betydelsefullt har ännu¹⁹⁰ icke lyckats oss, men¹⁹¹ wi skola dock icke misströsta om framgången af våra bemödanden, utan hoppas¹⁹², att äfwen wi kunna något verka för kulturens heliga sak.

Wisst är likwäl, att om vårt arbete för den m[en]skl[iga] kulturens framsteg skall bära någon frukt i werlden, så måste våra bemödanden få en mera nationell karaktär, än fallet hitintills varit. Jag

- 182 *Detta* || Men detta
 183 *Denna* || Men
 184 *bringa till odling* || 1. betvinga ||
 2. upprödja
 185 *ödemarker* || öknar
 186 *besittning [...]* af || 1. besittning-
 en || 2. besittning icke blott af
 187 *upprätthålla och utbreda* || upp-
 rätthålla
 188 *befrämja* || i någon mån ~
 189 *menskliga* || europeiska
 190 *ännu* || ~ intill denna dag
 191 *men [...]* *heliga sak.* || 1. och
 det kan wara owisst || 2. och
 owisst är, huru wida det nå-
 gonsin skall lyckas oss. Men
 våra bemödanden måste i alla
 fall wara riktade åt detta mål
 och wi kunna wara || 3. = 2 ex-
 cept: wi kunna hoppas || 4. = 2
 except: wi kunna wara öfverty-
 gade derom || 5. = 2 except: wi
 kunna med wisshet hoppas, att
 vår möda i och för den mensk-
 liga kulturens sak ej skall wara
 förspild || 6. = 5 except: alldeles
 förspild. Hwad wi åtminstone
 bättre än någon annan nation
 i werlden || 7. = och owisst är,
 huru wida det någonsin skall
 lyckas oss. Men för att det-
 ta vårt arbete i och för den
 menskliga kulturen || 8. och
 owisst är, huru wida det någon-
 sin skall lyckas oss. Men för att
 detta vårt arbete skall bära nå-
 gon frukt, så är det oundgäng-
 ligen nödwändigt, att wi åt
 192 *hoppas* || låtom oss ~

- 193 *göra* || vara
 194 *bildning* || kultur
 195 Castrén has marked with a square bracket the text from here to the end of the paragraph.
 196 *söka tillegna* || tillegna
 197 *åt* || för
 198 *läsa* || o[mläsa]
 199 *omläsa* [...] *gifna* || omläsa gifna
 200 *erhålla* || betraktas såsom
 201 *nationell* || egentligen ~
 202 *finsk poesi* || 1. finsk historia || 2. finsk st[atistik]
 203 *historia* || fauna och
 204 *kulturens* || wetandets
 205 *och* || då
 206 The square bracket in the margin ends here.
 207 *nämnde* || har sagt
 208 *det* || den
 209 *något* || anna[t]
 210 *alltför* || och ~
 211 *folket*, [...] *förmått* || folket haft all möda att
 212 Christina (1626–1689) was Queen of Sweden in 1632–1654. During her *förmyndarregering* (government of noblemen reigning Sweden before she gained maturity herself) in 1640 the university was founded in Turku, from where it was moved to Helsinki in 1828. Nenonen – Teerijoki 1998: 256.
 213 *det* || detta
 214 *folkets* || landets

will härmed icke hafva sagt, att wi böra utestånga ifrån oss och göra¹⁹³ oss otillgängliga för en främmande bildning¹⁹⁴. Twertom¹⁹⁵ måste det vara vår sträfwan att framgent liksom hitintills söka¹⁹⁶ tillegna oss den europeiska kulturens frukter, emedan wi annars ovillkorligen äro hemfallna till pris åt¹⁹⁷ wildheten och barbariet. Men det är ej nog dermed, att wi liksom trägna skolpilar läsa¹⁹⁸ och i all ewighet omläsa¹⁹⁹ wissa af våra läromestare gifna lexor, utan wi böra bemöda oss om att på dessa lexor grunda en sjelfständig, nationell bildning. Det gifwes wäl inom området af mensklig bildning många ämnen, hvilka äro af en mera kosmopolitisk natur och aldrig kunna erhålla²⁰⁰ någon nationell²⁰¹ karaktär. Man kan t. ex. icke gerna tala om en fransk matematik, en engelsk astronomi, en tysk fysik, men man skulle mycket wäl kunna tala om en finsk²⁰² poesi, finsk språkvetenskap, finsk historia²⁰³ och statistik, finsk fauna och flora, finsk geologie. Det gifwes med ett ord många kulturens²⁰⁴ grenar, som omedelbart hänföra sig till en gifwen nation, och²⁰⁵ det är naturligtwis dem wi mena, då wi tala om en egendomlig, en nationell kultur.²⁰⁶

Jag nämnde²⁰⁷ att det wäsendtligen är det²⁰⁸ slags kultur, som hos oss kan med den framgång bedrifwas, att den skulle komma hela menskligheten till godo, och dermed har jag troligen icke sagt något²⁰⁹, som ej hvarje bildad Finne har sig bekant. Widt afskildt ifrån Europas mest bildade nationer, alltför²¹⁰ mycket upptaget af omsorgen för sin materiella tillwaro, har det finska folket,²¹¹ såsom jag redan nämnde knappt förmått tillegna sig den europeiska bildningen, ännu mindre befrämja denna bildnings vidare utveckling. Wi hafva sedan Drottning Christinas²¹² tid varit i åtnjutande af ett universitet, som otvifvelaktigt utöfvat det²¹³ allra största inflytande på folkets²¹⁴ kultur, men fråga wi hvad har detta universitet gjort för den *europeiska* kulturens sak? så blir svaret: föga eller intet,

som wore wärdt att nämnas. Wi kunna ur hela wår kultur-historia knappt anföra²¹⁵ ett enda namn, som på denna wäg hade förwärfwat sig²¹⁶ och sin nation något anseende. Sådana män som Hegel²¹⁷ och Humboldt²¹⁸ hafwa ej²¹⁹ blifwit födda och skola troligen aldrig födas i wårt land. Men äfwen hos oss hafwa uppstått män, dem vi äro stolta att kalla våra²²⁰. Hwad hafwa då dessa män uträttat för kulturens sak? Jo de hafwa med framgång arbetat för den nationella kulturens befrämjande. Och af detta historiens vittnesbörd kunna draga den nyttiga lärdom, att det är under den fosterländska bildningens baner wi måste²²¹ kämpa våra segrar för bildning och vetande.

Men²²² om våra bemödanden för den fosterländska kulturens sak skola äga någon framgång, så är den nödvändigt att wi upprätthålla, söka och bearbeta wårt wärnlösa språk, ty om detta går oss förloradt, så äro wi för²²³ oss sjelfva ohjelpigen förlorade. Med språket står och faller icke blott wår nationella²²⁴ kultur utan äfwen hela wår tillwaro²²⁵ såsom nation. Hwad wi intill denna dag besitta både i vetenskap och konst, i lagar och institutioner, detta²²⁶ hafva²²⁷ wi till största delen erhållit såsom lån af fremmande nationer. Hela²²⁸ wår kultur är ännu så färglös, så utblottad på all egendomlighet, att ingen derpå skall kunna igenkänna oss för Finnar. Men språket är wårt eget – det är snart sagdt wår enda sannskyldiga egendom. Om wi omsorgsfullt hägna och wårda detta språk, så kunna wi hoppas att derigenom befrämja ett werk, som skall komma att lända hela den bildade menskligheten till fromma²²⁹. Wi kunna hoppas att detta språk med tiden skall blifwa ett organ för en²³⁰ finsk kultur, och det²³¹ är wisst att en egendomlig kultur; den må²³² tillhöra hvilken nation som hellst, ej kan blifwa för menskligheten främmande och likgiltig. Till och med det ringa, som det²³³ finska folkets genius redan²³⁴ hitintills frambragt i dagen – jag menar våra

- 215 *anföra* || angifva
 216 *sig [...]* *anseende* || 1. sig aktning och <-> || 2. oss och sig sjelf
 217 Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831): German philosopher.
 218 *Hegel och Humboldt* || Humboldt och Hegel
 Wilhelm von Humboldt (1767–1835), German philosopher and linguist.
 219 *ej* || aldrig
 220 *wåra* || ~ landsmän
 221 *måste kämpa* || 1. kunna || 2. måste vinna
 222 *Men [...]* *skola* || 1. Men framför allt böra wi söka att <---> || 2. Men framför allt böra wi söka att odla och bewara || 3. Men framför allt böra wi söka att bearbet[a] || 4. Men för att skall || 5. Men om den fosterländska kulturens sak skall
 223 *för [...]* *sjelfva* || såsom nation
 224 *nationella* || 1. nationella || 2. egendomligt finska
 225 *tillwaro [...]* *nation* || 1. tillwaro || 2. nationella tillwaro
 226 *detta* || med korteligen
 227 *hafva wi* || ~, såsom nämndt är,
 228 *Hela wår [...]* || Wi hafwa ännu gjort föga för
 229 *fromma* || godo
 230 *en finsk* || en egendomlig, en finsk
 231 *det är [...]* || en
 232 *må* || k[an]
 233 *det [...]* *genius* || den finska anden
 234 *redan hitintills* || hitintills

- 235 *Skulle emellertid* || Men skulle
 236 *sträfvanden* || bemödanden
 237 *blifwa* || äfwen ~
 238 Fi. ”sitä kuusta kuuleminen,
 jonka juurella asunto”.
 239 *wi enhwar* || wi
 240 *det* || jag
 241 *vandel* || lif
 242 *wisa* || tala
 243 *nog bräcklig* || mera svag
 244 *för [...] främmande* || ett för fol-
 ket främmande språk
 245 *Sedan [...] planterat* || Då det
 Svenska folket planterade
 246 *blef* || ~ äfwen
 247 *utan [...] nödvändighet* || 1. ~ i
 detta liksom allt annat erkänna
 en historisk nödvändighet || 2.
 utan wi erkänna en || 3. ~ fast-
 mer häruti erkänna ~
 248 *kulturens* || bildningens
 249 *kunna* || kunnat
 250 *tillhörighet* || kast
 251 *Om [...] gång* || Om

forttida qwäden – skall helt wisst förr eller sednare taga ut sin rätt och få gälla såsom en länk i mänskliga kulturens utveckling. Skulle²³⁵ emellertid våra sträfvanden²³⁶ i och för det Finska språket och den nationella kulturen blifwa²³⁷ för menskligheten främmande, så kunna wi dock trösta oss med det glädjande hopp, att de skola bära desto större frukt i vårt eget älskade fosterland. Skönt qväder den Finska sångmön: ”lyssna till den granens susning, wid hvars rot ditt bo är fästadt”²³⁸, och det är nog, om wi²³⁹ enhwar under våra sträfvanden endast hafva fosterlandets behof för ögonen. Men att af de största behof, som i vårt land kan nämnas, är folkets, det²⁴⁰ egentliga Finska folkets behof af bildning och upplysning. Det hjälper ej att med fagra ord öfverskyla bristerna i vår folkbildning, att skryta med det finska folkets fromma sinne och sedliga vandel²⁴¹. Brottmålslisterna, den stigande pauperismen, fyllet och otaliga andra fakta wisa²⁴² tillfyllest, att denna religiös[h]et och sedlighet stå på en nog²⁴³ bräcklig grund. Och det kan ej annorlunda vara, så länge bildningens språk är för²⁴⁴ folket främmande. Sedan²⁴⁵ Svenskarna hade planterat korsets fana på Finlands jord, blef²⁴⁶ svenska språket hos oss bildningens språk. Wi hafwa ej rätt att knota deröfwer, utan²⁴⁷ böra fastmer deri liksom i allt annat erkänna en historisk nödvändighet, äfwen om vår skumma blick ej skulle förmå att inse grunden för denna nödvändighet. Hwad wi dock utan svårighet kunna inse, är att Finland i och genom det svenska språket först kommit i besittning af bildning och sedermera fortfarande warit fästadt wid den europeiska kulturens²⁴⁸ kedja. Och detta har för oss warit en lycka, som vi ej kunna²⁴⁹ skatta nog högt. Men genom det svenska språkets införande i landet har emellertid det sorgliga inträffat, att bildningen nära nog blifvit ett monopolium för de högre stånden, en tillhörighet²⁵⁰ för de svenska kolonisterna. Om²⁵¹

någon gång landets egna barn, ledda af en oemotståndlig kunskaps-tröst, önskat winna²⁵² inträde i våra bildnings-anstalter, så hafwa de²⁵³ blifvit tillbakawisade²⁵⁴ till plogen, emedan deras modersmål olyckligtvis war²⁵⁵ Finskan.

Af²⁵⁶ sådan anledning hafva²⁵⁷ Finnarne varit tvungna att välja emellan endera af dessa tvenne vägar: att antingen bibehålla sin nationalitet och qvarstadna i råhet eller sträfva till bildning och blifwa Svenskar. Härwid bör²⁵⁸ wisseligen tagas i betraktande, att bildningens frukter ifrån de högre stånden i mera eller mindre mon äfwen framträngt till det finska folket. Men detta har ej varit nog för att fylla behofvet, ty det är i alla fall ganska ringa²⁵⁹, hvad²⁶⁰ folket lär sig ifrån predikostolen och domare-sätet. Men hvarigenom²⁶¹ skall nu detta behof tillfredsställas²⁶²? Wi²⁶³ önskar att det måtte ske derigenom, att det finska språket²⁶⁴ odlas och blir ett bildningens språk i landet. Antingen skall detta inträffas, eller måste detta land²⁶⁵ med tiden komma att bebos af ett svenskt folk. Bildningen går sin²⁶⁶ bana fram; dess fordringar kunna ej tillbakawisas, på en eller annan wäg måste den nå sitt mål.

Helt wist skall bildningen²⁶⁷ slå allt djupare och djupare rötter äfven hos det Finska folket, men om dess eget språk ej tillfredsställer²⁶⁸ bildningens kraf, så skola Finnarne icke dröja att tillegna sig det Svenska språket. I sjelfwa verket har detta språk under seklernas lopp inkräktat ett allt större och större utrymme i landet. Till och med under de sednaeste decennierna hafva²⁶⁹ dess eröfringar varit ganska betydande. Jag har förskaffat mig någon erfarenhet i detta ämne, och ehuru det icke [är] mig möjligt att med statistisk noggrannhet uppgifva förhållandet, så tror jag mig²⁷⁰ dock med säkerhet kunna yrka²⁷¹, att en i samma progression fortgående inkräktning ifrån det svenska språkets

- 252 *winna inträde* || inträda
 253 *de* || wanligen
 254 *tillbakawisade* || tillbakastötta och varit tvungna att gripa
 255 *war* || varit
 256 *Af[...]* *anledning* || 1. Sälun[da] || 2. Och
 257 *hafva [...]* *tvungna* || har det Finska folket endast haft en
 258 *bör [...]* *betraktande* || kan wäl anmärkas
 259 *ringa* || 1. fall || 2. rik
 260 *hwad* || som
 261 *hvarigenom* || huru
 262 *tillfredsställas* || fyllas
 263 *Wi [...]* *derigenom* || 1. Utan tvifvel || 2. Troligtvis derigenom
 264 *språket [...]* *i landet*. || 1. språket odlas, blir bildningens språk och bär upp en litteratur, som är rikare än den närwarande, hvilken || 2. = språket odlas, blir bildningens språk och bär upp en litteratur, rikare än den närwarande. Det gifwes wisseligen
 265 *land* || f[olk]
 266 *sin [...]* *fram*; || fram sin gång, och
 267 *Helt [...]* *bildningen* || 1. Många finna det sannolikt, att striden || 2. Många finna det sannolikt, att den pågående striden emellan svenska och finska språkens ömsesidiga rättigheter skall slutas genom den förras seger, och || 3. Många finna det sannolikt, att följaktligen svenskan skall blifva det b<-> || 4. Många finna det sannolikt, att följaktligen svensk-an fortfarande blifva bildningens språk i landet och efterhand || 5. Kan icke bildningen
 268 *tillfredsställer* || lemnar
 269 *hafva [...]* *warit* || äro dess eröfringar
 270 *mig dock* || 1. mig || 2. dock mig
 271 *yrka* || angi[fva]

- 272 *förr [...] eftersträfwä* || förr tje-
nat ~ beherrskare, och wi efter-
sträfwä
- 273 *arbete [...] bildning*. || 1. arbete
för kulturens framsteg i lan-
det || 2. arbete för kulturens
framsteg och förkofran i landet
|| 3. arbete för vår nationalitet
och vårt språk, modersmål || 4.
arbete för våra fäders språk || 5.
stöta kulturens värf || 6. arbete
för vår bildning, vår nationa-
litet och vårt språk || 7. arbete
för den nationella bildningens
förkofran i vårt land.
- 274 *innefattar [...] föremålet* || inne-
fattar det heligaste och käraste
föremålet
- 275 *sträfwanden* || önskningsar
- 276 *detta [...] svärligen* || denna öns-
kan ej
- 277 *kan lyckas* || kan blifva uppfyllt
med mindre än att
- 278 *ej widmakthålla* || uppehålla
- 279 *ej kunna* || kunna ej
- 280 *långt* || fram
- 281 *så* || uta[n]
- 282 *Wi hafva [...]* || 1. Så wäl för den
lärda bildningen || 2. Så wäl för
den lärda forskningen || 3. Så
wäl för den lärda bildningen el-
ler litteraturen, som folkets || 4.
Så wäl för den lärda bildning-
en eller litteraturen, som sjelf-
wa folkets upp[lysning] || 5. Så
wäl för den lärda bildningen
eller litteraturen, som sjelfwa
folkets bildning och upplys-
ning utgör det sv || 6. Så wäl för
den lärda bildningen eller lit-
teraturen, som sjelfwa folkets
bildning och upplysning utgör
finska språkets odlande och
bewarande ett af de förnämsta
grundvilkoren. ~~Den~~ Derpå be-
ror äfven den maktpåliggande
frågan, om wi skola fortfaran-
de blifwa trogna, redliga Finnar

sida icke rimligen kan sluta annorlunda, än genom Finskans fullkomliga förintelse.

Wi äro wisseligen beredda för detta öde, men wi tro derpå numera icke så obetingadt och önska det icke så allmänt, såsom fallet skall hafva varit ännu för ett halft sekel tillbaka. Sedan wi kommit under Rysslands spira och svurit vår trohetsed åt dess mäktiga monarker, så hafva våra svenska sympathier börjat svalna och våra önskningsar hafva fått en annan riktning. Lika trofast, som wi förr²⁷² och tje-nat Sverges, wilja wi framdeles tjena Rysslands beherrskare. Wi eftersträfwä numera icke den äran att blifva ett svenskt folk, utan finna vår ställning ganska lycklig, då wi under Rysslands beskydd få i lugn arbete²⁷³ för vårt språk, vår nationalitet och vår bildning.

Ordet bildning innefattar²⁷⁴ och måste naturligtvis innefatta det högsta föremålet för våra sträfwanden²⁷⁵. Men wi hafwa sett, att detta²⁷⁶ sträfwande svärligen kan²⁷⁷ lyckas så framt wi ej²⁷⁸ widmakthålla, odla och bearbeta vårt älskade modersmål. Wi hafwa sett, att wi åtminstone såsom Finnar ej²⁷⁹ kunna skrida långt²⁸⁰ på bildningens bana, så²⁸¹ framt det finska språket ej blir ett organ för vår bildning. Wi²⁸² hafva äfven sett, att detta är ett af grundvilkoren så wäl för den lärda bildningen, litteraturens förkofran, som i s[yinner]h[e]t för sjelfwa folkets bildning²⁸³ och upp-lysning. Wi hafwa slutligen²⁸⁴ sett, att på det Finska språkets odlande och widmakthållande äfven beror den maktpåliggande²⁸⁵ frågan, om wi skola fortfaran-
de förblifwa ”trogna, redliga Finnar”, eller offra²⁸⁶ upp vår nationalitet och förvandlas till ett svenskt folk.

Men då dessa för fosterlandet så wigtiga frågor äro fästade wid det Finska språket, så kunna wi icke nog glädja²⁸⁷ oss öfver inrättandet af denna nya lärostol. Wi kunna²⁸⁸ hoppas, att härifrån komma att²⁸⁹ utgå och spridas²⁹⁰ de frön, som med tiden skola utveckla det finska språket till ett kulturens²⁹¹ språk i landet. Jag tager för afgjordt att hvar och en, som beträder denna lärostol skall, genomträngd af en brinnande kärlek till sitt

fosterland, söka att efter sin bästa förmåga främja det fosterländska språkets intressen. Men den enskildta kraften är ringa, och hwad den finska professionens representanter kunna uträtta, kommer ej att gälla mycket, så framt deras bemödanden ej med deltagande omfattas af den akademiska ungdomen. På Eder, M. H! och på de slägten, som efter Eder komma, beror det i wäsentlig mon, om de frön, wi utså, skola bära någon²⁹² frukt eller sina²⁹³ bort och spårlost försvinna. Skall²⁹⁴ det Finska språket komma att äga någon framtid, så måste dess²⁹⁵ studium framför allt af ungdomen med omsorg bedrifwas wid landets lärowerk och i synnerhet wid bildningens²⁹⁶ högsäte. Hvem inser ej att det är embetsmännens²⁹⁷ bristande kännedom af modersmålet, som hitintills utgjort²⁹⁸ det största hindret för dess²⁹⁹ begagnande såsom bildningens språk, och³⁰⁰ när så förhåller sig, hwems sak är det wäl då, om icke Eder M. H! hvilka³⁰¹ snart skolen inträda i samhällets tienst, att undanrödja detta olyckliga hinder och med entousiasm åtaga Eder³⁰² det Finska språkets heliga sak. Wi lefwa jußt ej i entousiasmernas tid, men så mycken entousiasm måste wäl ändå³⁰³ finnas i den finska ynglingens bröst, att han hyser aktning för sina fäders språk och anser det för en helig pligt att lära sig detta språk. Examens-kontrollerna förbinder honom icke dertill, utan det beror helt och hållet på hans fria vilja och den kärlek, han hyser till sitt fosterland, huruwida han under³⁰⁴ sin studii-tid³⁰⁵ wid universitetet will beflita sig om sitt modersmål, eller efter gammal, häfdwunnen slentrian lära sig alla³⁰⁶ verldens språk, utom sitt eget.³⁰⁷ Statuterna innehålla inga bestämningar för Finskans studium och allra minst ärnar jag i detta afseende göra några fordringar gällande, men jag hoppas ändå, att den goda saken skall sjelf mana godt för sig och tillwinna sig Eder kärlek. Det är endast till denna kärlek jag wädjar, och jag är öfvertygad³⁰⁸

eller offra upp vår nationalitet och ty såsom jag i det föregående sökt ådagalägga, utgör det och,

- 283 *bildning och upplysning* || bildningen och upplysningen
 284 *slutligen* || ~ äfwen
 285 *maktpåliggande* || viktiga
 286 *offra upp* || up[poffra]
 287 *glädja oss* || ~ och vara nog tack samma för
 288 *kunna* || skola
 289 *komma att* || skola
 290 *spridas* || ~ ut kring hela wida landet
 291 *kulturens språk* || kultur-språk
 292 *någon* || något
 293 *sina* || sp[årlöst]
 294 *Skall [...]* språket || Om det Finska språket skall
 295 *dess [...]* ungdomen || det med deltagande omfattas af den akademiska ungdomen,
 296 *bildningens högsäte* || vårt högsäte, ty
 297 *embetsmännens* || de bli[fvande]
 298 *utgjort [...]* || 1. utgjort det wäsentliga hindret för dess upphöjelse till bildningens språk. Men för att detta olyckliga hinder en gång skall må kunna häfwas, så åligger det || 2. utgjort det wäsentliga hindret för dess upphöjelse till bildningens språk. Men för att detta olyckliga hinder en gång må kunna häfwas, så måste ungdomens allvarliga sträfvanden framdeles gå ut på || 3. utgjort det wäsentliga hindret för dess upphöjelse till bildningens språk. Men för att detta olyckliga hinder en gång må kunna häfwas, så låtom oss då med ifver och entousiasm omfatta det Finska språkets heliga sak || 4. utgjort det förna [= förnämsta]

- 299 *dess* || modersmålets
 300 *och [...] förhåller sig* || och det så förhåller sig, hvilket knapt torde kunna bestridas
 301 *hvilka* || som
 302 *Eder* || sig
 303 *ändå* || ännu
 304 *under [...] beflita sig* || kommer att taga
 305 *studii-tid wid universitetet* || studii-tid
 306 *alla* || hela
 307 *eget. [...] några* || 1. eget modersmål. Åtminstone ärnar jag icke taga min tillflykt || 2. eget modersmål. Åtminstone ärnar jag i detta afseende icke göra några
 308 *öfvertygad* || nästan ~
 309 *tror* || jag ~
 310 Klinge 1989b: 418–420.
 311 HYKA KA University Senate renovated minutes ([later: Senate] 29 March, 7 May, 21 Dec. 1851 etc.

derom, att mina förhoppningar om den akademiska ungdomens warma håg för det fosterländska språket icke skola förwandlas till en illusion. I denna fasta öfvertygelse griper jag an mitt verk med godt mod och tror³⁰⁹ ej, att den dag skall komma, då jag ångrar att hafwa hyst ett obegränsadt förtroende till Finlands ungdom och beslutit att offra mina krafter i och för dess intressen.

2 [Addresses at the University Senate]

There were 20 ordinary professors, a few extraordinary professors, and 19 adjuncts at the Imperial Alexander University in Castrén's time. Of these, the ordinary professors had seats at the University Senate (*Consistorium academicum*) which was the most important governing organ at the university.³¹⁰ M.A. Castrén was present for the first time at a meeting of the University Senate on 7 May 1851 and for the last time on 20 December of the same year. During the whole winter of 1852 he could not attend due to illness. Already before he was appointed professor, the University Senate had decided to apply for funds for his salary from the Governor of the Province of Uusimaa (Nyland).³¹¹

In July 1851 the decision of Emperor Nicholas I³¹² was sent to the university that he had not accepted the application of the university to found scholarships for young men studying Finnish language on the grounds that other measurements for promoting the study of Finnish had been taken. The application had been sent to the Emperor already in 1847, but it was not decided until 1851.³¹³

Despite its small size, the Senate was politically divided into several factions. Castrén belonged to the Finnish-minded and liberal group of professors, which is attested to by his addresses at the meetings. Because the professors voted in order of their seniority, Castrén, as the youngest in office, was always the first to vote.

In the University Senate, Castrén expressed his stand on some questions, especially those concerning the economic situation of scholarship-holders and other researchers. The university gave out two types of scholarships for study trips abroad. In June 1851, it was discussed whether Docents Edvard Grönblad³¹⁴ and Wilhelm Lagus³¹⁵ should be granted an extension of their scholarships. Grönblad had already been funded for two full periods but Lagus was only funded for one period. Lagus's scholarship was renewed, but the one held by Grönblad was given to Docent Fredrik Berndtson.³¹⁶

The scholarship was given to Lagus on the condition that he would spend two years conducting field research in Russia. In autumn 1851 he was indeed in southern Russia, but he had applied for permission to travel to Greece for two years. The deputy chancellor of the university, Major General Johan

- 312 Nicholas I (1796–1855) was Emperor of Russia and Grand Duke of Finland in 1825–1855. Nenonen – Teerijoki 1998: 351.
- 313 HYKA Senate 30 July 1851 §5. About the different stages preceding establishing the chair in Finnish, see Korhonen 1986: 61–63
- 314 Jakob Edvard August Grönblad (1814–1864) was a docent of history and clerk at the university library. He is remembered especially as publisher of medieval documents. Helsingin yliopiston opettaja- ja virkamiesmatrikkeli 1640–1917: http://www.helsinki.fi/keskusarkisto/virkamiehet_2/A-G.pdf; Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852: <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=U1070>.
- 315 Jakob Johan Wilhelm Lagus (1821–1909) was to become the Professor of Oriental Literature, later that of Greek literature and the rector of the University in Helsinki. Both his father Wilhelm Gabriel Lagus (1786–1859) and uncle Anders Johan Lagus (1775–1831) served as professors and rectors of the university before him. Also noteworthy is that his cousin Lovisa Natalia Tengström (1830–1881), granddaughter of Archbishop Jacob Tengström (1755–1832), was married to M.A. Castrén. Lagus's and Natalia Tengström's mothers were sisters. Väisänen 1998; Väisänen 2005; Klinge 2007/2012; Klinge 2005; Luukkanen 1999.
- 316 HYKA Senate 13 June 1851 §17. Fredrik Berndtson (1820–1881): writer, journalist, Undersecretary of State. Landgrén 2002/2009.

- 317 Johan Mauritz Nordenstam (1802–1882) had made a military career in Russia and thereafter he held several important posts in Finland, most simultaneously. One of them was the deputy chancellor of the university in 1847–1855, and he is remembered especially for the strict discipline he maintained at the university which caused an act of protest in 1851. Later he became the vice chairman of the Economics Department of the Finnish Senate. Savolainen 2006.
- 318 Alexander II: Emperor of Russia and Grand Duke of Finland. Nenonen – Teerijoki 1998: 23–24.
- 319 HYKA Senate 6 Sept. 1851 §13.
- 320 HYKA Senate 1 Nov. 1851 §4, 5 Nov. 1851 §6.
- 321 The manuscript KK Coll. 539.26.16 (Varia 1.16) p. 123–125 consists of slightly over two pages of size ca. 23 x 37 cm.
- 322 *obilligare* || *orimligare*
- 323 *föredraga* || *upptaga*
- 324 *att [...]* *understöden* || 1. som det wore || 2. att litterära understöd
- 325 *hvilka* || *som*
- 326 *att* || <->

Mauritz Nordenstam³¹⁷, supported his application, and the chancellor, tsarevich Alexander (later Emperor Alexander II)³¹⁸ accepted it.³¹⁹ In November 1851, the University Senate discussed once again the issue that Lagus had not studied in Russia for two years, as the conditions of his scholarship had demanded, but because he was considered to be doing a promising work, an exception was unanimously granted.³²⁰

For the deliberation of the Lagus case, Castrén wrote the following address (*votum*), which he apparently did not need to use, given that it is not included in the minutes.

Med³²¹ afseende å de mindre litterära understödens bortgifvande innehålla universitetets stadganden bland annat den bestämning, att nämnda understöd böra, såsom orden lyda: "tilldelas för vid universitetet sig uppehållande vetenskapsidkare." Fattas detta stadgande i dess bokstafliga mening, så leder det onekligen till de allra orimligaste konsekvenser. Ingen ting äro väl obilligare³²², än att en ung man, som för en tid lemnar universitetet för sin vetenskapliga förkofran, skall i och med detsamma dömas förlustig sin rätt till ett litterärt understöd. I alla tider hafva resor till utlandet ansetts såsom det förnämsta bildnings-medel för litteratören; huru skulle väl då universitet i sina lagar kunna föredraga³²³ ett för deras sanna väl så menligt stadgande, att³²⁴ de litterära understöden ej få bortgifvas åt sådana vetenskapsidkare, hvilka³²⁵ begifva sig till annan ort, der de bättre än vid landets eget universitet äro i tillfälle att befrämja sin vetenskapliga utveckling. Detta wore ju att principmässigt hämma vetenskapens framskridande wid vårt universitet, att afsigtligt understöda okunnigheten och slentrianen. Min känsla uppreser wid sjelfwa tanken derpå, att³²⁶ D[octo]r Wilhelm Lagus, som hitintills varit åtnjutande af ett mindre litterärt understöd och enligt lag wore berättigad att ännu framdeles bibehålla detsamma,

endast på den grund skulle blifwa sitt understöd beröfwad, att han icke³²⁷ stadnat qvar wid vårt universitet, för att antingen korrigera latinska chrrior³²⁸ eller också göra ingen ting, utan³²⁹, ledd af ett allwarligt intresse för vetenskapen, dragit till främmande land, för att under mångfaldiga mödor och försakelser förskaffa sig kunskaper³³⁰, genom hvilka han i framtiden kan bereda³³¹ gagn åt wetenskapen och heder åt vårt universitet. Ledd af mitt samvetes maning nödgas jag i detta³³² fall lemna lagens bokstaf å sido och taga dess anda till mitt enda rättesnöre. Denna kan icke wara någon annan, än att wetenskapliga resor böra af universitet befrämjas³³³. Men under förutsättning att 250 Rub[el] Silf[ver] utgöra ett för sådant ändamål alltför otillräckligt anslag, har det blifvit stadgadt, att ett³³⁴ sådant understöd tilldelas³³⁵ åt vetenskaps-idkare, hvilka uppehålla sig wid universitetet. Man har ej kommit att taga den omständigheten i betraktande, att en wetenskapsidkare kunde wara bugad att med ett så obetydligt understöd företaga sig en utrikes resa, och lagbestämningen har i anledning deraf blifvit haltande. När således § 1³³⁶ i reglementet stadgar: ”De ett Tusende Rubel Silfver, som uti den för Kejsrerliga Alexanders-Universitetet under den 28 November (10 December) 1828 Allernådigst utfärdade Stat, till understöd för unga Litteratörer under deras Studii-tid vid Universitetet och resor i vetenskapligt afseende finnas anslagne, skola sålunda fördelas, att hälften deraf eller 500 Rubel komma att bilda en Fond, hvaraf understöd för wid Universitetet sig uppehållande vetenskapsidkare tilldelas bör”, så anser jag detta stadgande böra sålunda³³⁷ förklaras³³⁸ att innehafvarena af det större understödet ovilkorligen äro förpligtade att resa, då åter besittningen af de mindre understöden ej medför denna förpligtelse. Skulle likwäl³³⁹ någon sjelfmant vilja underkasta

- 327 *icke [...]* unviersitet || begifwit sig till främmande länder
 328 *chrrior* || skrifter
 329 *utan* || ell[er]
 330 *kunskaper, [...]* hvilka || ett wetande, hvarigenom
 331 *bereda [...]* wetenskapen || 1. blifwa sitt land || 2. blifwa sitt un[iversitet] || 3. blifwa sitt land, sitt universitet gagn[elig]
 332 *detta fall* || denna fråga
 333 *befrämjas* || ~, och af sådan anledning
 334 *ett [...]* || man
 335 *tilldelas* || *kan* åtnjutas af
 336 § 1 || den
 337 *sålunda* || helt enkelt ~
 338 *förklaras* || 1. <----> || 2. tolkas
 339 *likwäl* || dock

- 340 *en sådan* || denna
 341 *förbindelser* || pligter
 342 *bokstaf* || för[eskrift]
 343 *i* || ej
 344 *derwid* || derstädes
 345 *Det* || Jag
 346 Johan Vilhelm Snellman (1806–1881) was philosopher, theorist of society, senator, and one of the most influential ideological developers of the Finnish nationalist movement in Finland. Klinge 1997/2015.
- 347 Castrén means Fredrik Hertzberg (1808–1865), Docent of Greek Literature at the university in 1837–1842, later teacher and rector in Turku, and finally vicar in Loimaa. Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852: <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=14389>; Helsingin yliopiston opettaja- ja virkamiesmatrikkeli 1640–1917: http://www.helsinki.fi/keskusarkisto/virkamiehet_2/H-O.pdf.
- 348 *Dr* || åt ~
 349 *det* || sitt
 350 William Nylander (1822–1899) was Doctor of Medicine and Professor of Botany at the university in Helsinki, and an internationally renowned researcher of lichens. After retiring, he lived the rest of his life in Paris where he continued his scientific work. Vitikainen 2000.
- 351 HYKA Senate 1 Nov. 1851 §5.
 352 The original manuscript by Castrén’s hand has not been preserved.
 353 The Chair of Aesthetics was founded in Helsinki in 1852 after a discussion of 16 years. Varpio 1990: 37–40.

sig en³⁴⁰ sådan förpligtelse och ikläda sig större förbindelser³⁴¹ än lagens bokstaf³⁴² föreskrifwer, så kan detta så mycket mindre vara honom förmenadt, som han enligt reglementet i³⁴³ och för detta understöd ej har några åligganden att uppfylla wid universitet och följakteligen intet skäl förefinnas, hvarföre han borde wara derwid³⁴⁴ närwarande. Det³⁴⁵ är mig icke obekant, att ifrågawarande lagbestämning någon gång förrut blifvit efter bokstafwen tolkad, men jag tror ej att denna tolkning ländt universitetet till heder och gagn, åtminstone icke i det fall, då det litterära understödet frantogs *Snellman*³⁴⁶ och tilldelades *Hertzberg*³⁴⁷. För att ett analogt fall nu ej måtte komma att äga rum, tillerkänner jag utan all tvekan D[octo]r³⁴⁸ Lagus rättigheten att fortfarande bibehålla det³⁴⁹ understöd, han hitintills åtnjutit.

M.A. Castrén.

In early November 1851, the University Senate discussed travel grants for young “litterateurs”. There were three applicants: Docent of History Edvard Grönblad, Docent of Aesthetics Fredrik Berndtson, and Doctor of Medicine and Surgery William Nylander³⁵⁰. Castrén said³⁵¹:

Det³⁵² är så sällan man hos oss är i tillfälle att understödja snillet och talangen, att jag, då ett sådant tillfälle nu erbjuder sig, ej kan underlåta att tilldela det ledigvarande understödet åt Doctor Berndtson, hvilken obestriddigt är nu i vårt land ganska sällsynt talang. Det är väl möjligt, att en och annan anser honom höra till antalet af dessa

poetiserande dilettanter, som förvärfvat sig den i våra dagar nog allmänna färdighet, att med en vacker och klangfull vers omhölja medelmåttiga tanken. För min del vågar jag likväl tilltro Doctor Berndtson förmågan att för vetenskap och konst uträtta något betydande, så framt han får tillfälle att utveckla sina djupa anlag, hvartill ty värr våra förhållanden äro föga egnade. Berndtsons hufvudsak är ett vetenskapligt studium af konsten, men hvilka konststudier kunna väl bedrivas i våra museer, på våra gallerier? Det kan ej gifvas mera än en röst derom, att en konstkännare, en esthetiker hos oss omöjligen kan utbilda sig. Emellertid måste hvarje bildningens vän nitälska för den hitintills så vanlottade konstens framsteg i landet. I främsta rummet bör denna pligt åligga Universitetet, ty dess ändamål är att vaka för bildning i ordets vidsträcktaste bemärkelse, och det behöfver väl i denna krets icke sägas, att konsten är en mächtig höfstång för bildningen, att bildning och humanitet i sjelfva verket ej slagit några djupare rötter hos det folk, för hvilket konstens skapelser äro okända. Inseende det stora inflytande, som konstens studium öfvar på bildningen, har Consistorium redan långt före detta förslagit inrättandet af en profession i esthetiken vid Universitetet³⁵³, och då det är mera än sannolikt, att en så vigtig och välgörande inrättning äfven skall komma i verkställighet, så tillhör det Consistorium att äfven vaka deröfver, att unga män ej skall sakna skickliga ledare och lärare i denna vetenskap. Berndtson är såväl genom sina anlag, som sina föregående studier kallad att verka på detta fält, och jag skulle anse mig handla emot pligt och öfvertygelse i fall jag ej tillerkände honom det ifrågavarande understödet framför hans medsökare. Äfven deras förtjenster är jag den första att rättvist erkänna. De

- 354 Georg August Wallin (1811–1852) was a researcher of Arabic language and literature and Professor of Oriental Literature. His works have been published as a new critical edition in 2010–2012. Öhrnberg 1998; Öhrnberg 2009.
- 355 Nils Abraham Gylden (1805–1888) was Professor of Greek Literature. He is, however, remembered for his attempts to make ancient art widely known in Finland rather than his purely academic achievements. He also spread popular knowledge of and interest in art in Finland. Riikonen 2000.
- 356 Evert Julius Bonsdorff (1810–1898) was Professor of Anatomy and Physiology and was among the founders of scientific anatomy in Finland. He had studied under Anders Retzius in Stockholm, which must be noted here because of Retzius's activity in developing craniometry. In questions of language, Bonsdorff was known as a representative of moderate thinking (redundant). Leikola 2001a.
- 357 Johan Gabriel Geitlin (1804–1871) was, at the time, Professor of Exegetics of the Bible, but had previously been Professor of Oriental Literature. He studied Oriental literature in St Petersburg and had established wide contacts in Russia during his studies. He brought comparative linguistics to Finland and published the first numismatic study in the country while he was the director of the Coin and Medal Cabinet of the university. He also published

a comparative study of Finnish and Turkish. Lastly, he belonged to the Bible Translation Committee while a new Finnish translation of the Bible was being prepared. Väisänen 2000/2008.

- 358 Wilhelm Gabriel Lagus (1786–1859) was Professor of General Law (later changed to Civil Law) and Roman Justice, but he is remembered today mainly as a historian. He was also the rector of the university in 1845–1848. Väisänen 2005.
- 359 HYKA Senate 5 Nov. 1851 §5.
- 360 Grants of the funds were left to the university by Anna Charlotta Hedenberg, the widow of Minister State Secretary, Chancellor, and Count Robert Henrik Rehbinder (1777–1841). Grotenfelt 1915: 1669; see also Tyynilä 1997; Korhonen 1986: 43.
- 361 HYKA Senate 15 Dec. 1851 §8.
- 362 Carl Vitalis Hammarin (1822–1853) was a mathematician, later Docent of Pure Mathematics. *Ylioppilasmatrikkeli* 1640–1852: <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=16006>.
- 363 Alexis Theodor Clasen (1827–1855) was later Docent of Newer Literature and a secondary school teacher of history. *Ylioppilasmatrikkeli* 1640–1852: <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=16133>.
- 364 Lorenz Leonard Lindelöf (1827–1908) was originally an astronomer but made an internationally renowned career as a mathematician, and later served as Professor of Mathematics, rector of the university and Director General of the Office for Educational Affairs. Lehto 2000/2015.
- 365 Henrik August Reinholm (1819–1883) was later a vicar and is best

hafva speciminerat som flitiga vetenskapsidkare och grundliga forskare, men något sådant verk, som skulle vittna om snille, hafva de åtminstone hitintills icke presterat. Deras inlemnade reseplaner lofva rika frukter inom enskildta vetenskapsgrenar, men det är dock hufvudsakligen blott de lärda, som dessa frukter skola komma tillgodo. Berndtson deremot vill icke blott afse de lärdas behof, utan äfven hela det finska folkets bildningskraf, och jag är förvissad derom att hans rika anda, om den får utbilda sig under gynsamma förhållanden och ej nedtryckas af hvardagslivets qvalmiga bekymmer, skall förmå i fosterlandet väcka kärlek och håg för konstens mångfaldiga skapelser. Det är således icke blott i Universitetets, utan hela fosterlandets intresse, som jag tilldömer Berndtson rese-understödet.

Professors Georg August Wallin³⁵⁴, Nils Abraham Gyldén³⁵⁵, and Evert Julius Bonsdorff³⁵⁶ agreed with Castrén. Because all members were not present, the question was set aside. When it was decided in the next meeting, Berndtson got six votes, Grönblad eight, and Nylander nine. Professors Johan Gabriel Geitlin³⁵⁷ and Wilhelm Gabriel Lagus³⁵⁸ also took Castrén's side.³⁵⁹ One commonality among all other supporters of Berndtson, with the exception of Bonsdorff, was that they were humanists, and Gyldén and Geitlin in particular had a strong interest in spreading information about research and its achievements to the large, non-academic public.

There was still one decision of scholarship to be made during the autumn term of 1851: the recipient of the Rehbinder Scholarship³⁶⁰ was elected in December.³⁶¹ There were four applicants: Carl Vitalis Hammarin³⁶², MA, Theodor Clasen³⁶³, MA, Lorenz Leonard Lindelöf³⁶⁴, MA, assistant of the astronomical observatory, and Henrik August Reinholm³⁶⁵, MA, assistant at the University Library. The whole text of M.A. Castrén's address has not been preserved, but it has been related in the minutes:

“*Professor Castrén*, med afseende derå att ifrågavarande Stipendium, enligt Rehbinderska Stipendii Författningen, företrädesvis borde tilldelas sådana personer, som vore sinnade att framdeles fästa sig, såsom Lärare, vid Universitetet, ansåg Magisterne Clasen och Hammarin framför de öfriga böra komma i fråga, emedan dessa längsta tiden fullföljt en sådan afsigt, samt derföre redan speciminerat; Och af desse på hvilkas vetenskapliga framsteg man för öfrigt kunde bygga lika goda förhoppningar, Magister Hammarin redan någon tid innehaft ett betydligt understöd, nemligen det Hedmanska³⁶⁶, så fordrade billigheten att Professoren nu tillade Magister Clasen det Rehbinderska Stipendium.”

Clasen got five votes, but only three names are mentioned in the minutes supporting him: Castrén, Adolf Moberg³⁶⁷, and Adolf Edvard Arppe³⁶⁸. Lindelöf was victorious and got the scholarship with thirteen votes. It is difficult to say why only these three professors voted for Clasen, because there is hardly anything in common among them.

The most important and far-reaching issue in the University Senate in the autumn of 1851 was the discussion on the new statutes of the university. The project was led by Vice Chancellor Nordenstam and its aim was both to strengthen control over students after the revolutionary events in Europe in 1848 and to reorganize academic studies and grades. In addition, it was meant to modernize the academic system, bringing it up to date with the development of Finnish society, and make the Finnish system closer to the Russian one. As a result, both a regular entrance exam and an academic grade of Master of Arts (*philosophiae candidatus*) were established with certain requirements. One of the most far-reaching reforms was that the Faculty of Arts (Philosophy) ceased to be the “lower” faculty but started to represent “real” scholarly research, while the three other traditional faculties (theology, jurisprudence, and medicine) were reformed increasingly in the direction of becoming schools for aspiring officials. It was also divided into two separate faculties: those of arts and sciences. The new statutes came into force the next year and brought several changes. The student nations were abolished and replaced with special student faculties.³⁶⁹

remembered as collector of Karelian and Ingrian folklore. He collected folk poetry and other folklore together with David Emanuel Daniel Europaeus (1820–1884) in the late 1840s, but also collected information concerning archaeological remains and several other types of objects. Rausmaa 2001/2006.

366 The Hedman Scholarship was founded by the widow of Vicar Claudius Hedman (1680–1765). Hedman was a Swedish-born vicar who was known for his lively interest towards Finnish language. He also collected materials for a Finnish dictionary. Hedman, Claudius (Tietosankirja III).

367 Adolf Moberg (1813–1895) was Professor of Physics. His background was exceptional in that his father was a shoemaker and a tenant farmer, and he thus came to academia from outside the upper classes of the society. Helsingin yliopiston opettajajäsenvirka- ja virkamiesmatrikkeli 1640–1917: http://www.helsinki.fi/keskusarkisto/virkamiehiet_2/H-O.pdf. Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852: <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=14605>.

368 Adolf Edvard Arppe (1818–1894) was Professor of Chemistry, later also rector of the university, and held after his academic career several administrative offices, among them that of Director General of the Office for Printing Affairs, i.e. the main censor of printed material in Finland. In his youth he espoused political liberalism but gradually became conservative. It was largely Arppe’s achievement that a special institution building for

- chemistry and mineralogy, including also rooms for the historical and ethnographic museum of the university, was built in 1869. Arppe's sister was married to Carl Gustaf von Essen (1815–1895) whose brother had married J.V. Snellman's sister. Savolainen – Pyykkö 2001.
- 369 Klinge 1989a: 210–215; 1989c: 333–335.
- 370 HYKA Senate 15–25 Sept. 1851.
- 371 A chair in pedagogy had first been proposed 25 years earlier. Hausen 1968: 41; Iisalo 1979: 33–34.
- 372 Iisalo 1979: 53.
- 373 The manuscript KK Coll. 539.26.16 (Varia 1.16) p. 111–114 consists of over three pages, size 18.5 x 23 cm.
- 374 *ett [...] behof* || behofwet
- 375 *vetenskapsgrenar* || vetenskaper
- 376 *det [...] framtid* || 1. de ~~jente~~ äga en praktisk sida och kunna i n[å]g[o]n mon i sin mon på ett bidra till upphjelpandet så wäl af bergshandteringen som åkerbruket och andra näringsgrenar i landet || 2. det är min öfvertygelse, att det är geologien forbel
- 377 *Emellertid [...]* || 1. Ur en praktisk synpunkt äger den dock en ganska stor betydelse, ty den sammanhänger med frågan den viktiga frågan om undervisningen, folkbildningen || 2. Men å andra sidan || 2. Icke dess mindre synes det mig vara
- 378 *pligt* || heligaste ~
- 379 Between the lines near the end of this word Castrén has written without clear localization *ej <lemna> fr* and stricken it off again.
- 380 *erbjudes* || ~ oss

The proceedings began on 15 September and continued every workday until 25 September. Critical discussion and debate about proposed changes started on 19 September and ended also on 25 September.³⁷⁰ The discussion was not documented in the minutes, but Castrén's manuscript archive in the National Library of Finland contains manuscripts of two addresses (*vota*) that apparently belong to this process. One of them deals with the proposed chairs in geology, mineralogy, and pedagogy; the chairs in geology and pedagogy were indeed founded in 1852.³⁷¹ A seminary or training college for elementary school teachers was founded in 1863, not in Helsinki and under the Helsinki university, but in Jyväskylä as an independent non-academic institution with a two-year curriculum.³⁷²

Den³⁷³ föreslagna professionen i geologin och mineralogin anser jag wara, om icke just af ett³⁷⁴ praktiskt behof påkallad i vårt land, likwäl ganska tidsenlig, och jag tillstyrker så mycket mera inrättandet af en lärostol för dessa vetenskapsgrenar³⁷⁵, som det³⁷⁶ är min öfvertygelse, att geologien såsom wetenskap kommer att spela betydande rol bland wetenskap[erna], då deremot pedagogiken såsom en *teoretisk disciplin* betraktad ej torde kunna räkna på n[å]g[o]n framtid. Emellertid³⁷⁷ anser jag Konsistorii pligt³⁷⁸ att wid detta tillfälle, måhända det enda, som på decennier³⁷⁹ erbjudes³⁸⁰, söka i³⁸¹ sin mon bidra till upphjelpandet af den hos³⁸² oss i så hög grad åsidosatta pedagogin eller skolundervisningen. På³⁸³ denna undervisning beror i wäsentlig mon icke blott framgången af studierna wid universitetet och wetenskapens förkofran i landet, utan äfven³⁸⁴ det egentliga finska folkets³⁸⁵ intellectuella och moraliska bildning. Erkännandet³⁸⁶ af Skollärnarnes stora betydelse i samhället har i andra

länder föranledt inrättandet af instituter³⁸⁷, hvarest de ordentligen bildas för sitt wigtiga³⁸⁸ kall, medan³⁸⁹ hos oss hvar och en, som författat³⁹⁰ eller låtit författa några latinska theser, anses värdig att bewaka det uppväxande släktets högsta intressen. Enligt min öfvertygelse bör Kons[iitorium] Akad[emikum], åtminstone för sin egen heders skull, yrka på en ändring i detta allmänt och med skäl öfverklagade förhållande³⁹¹. Allraminst bör Kons[iitorium] låta komma sig till last den förebråelsen att utan anförande af wigtiga motiver upphäfwa Komitens förslag angående inrättandet af en pedagogie-profession. Det wid Kons[istorii] sednaste sammanträde anförda skäl att en pedagogie-profession i och för sig ej är tillfyllest för de blifvande skollärarnes bildning, äger wisserligen sin giltiga grund, men äfven³⁹² Komiten har ej förbi-sett detsamma³⁹³, utan twertom hafwa åtminstone några bland dess medlemmar yrkat³⁹⁴ på och äfven uppsatt ett förslag till³⁹⁵ inrättande af ett pedagogiskt Sem[in]arium i H[elsing]-fors stad, der den blifvande professoren wore i tillfälle att praktiskt handleda de studerande, hvilka ärna egna sig åt skollärare-yrket. Detta förslags öde är mig obekant, men man bör hoppas att en³⁹⁶ så nyttig och välgörande inrättning ej länge kan uteblifva. Dertill erfordras³⁹⁷ enligt det af wid Komiten behandlade³⁹⁸ förslaget intet vidare, än regeringens tillstånd om förenandet af en gymnasii-inrättning med den i staden redan förut befintliga elementar-skolan samt en anslags[-]summa för tre wid nämnda gymnasium tjänstgörande lärare. De öfriga lärare[-]tjänsterna skulle enligt förslaget bestridas under Pedagogie-professorens ledning af sådana unga män, hvilka wid universitetet utbilda

381 *i [...] bidra*ga || upphjelpa den
382 *hos [...] skolundervisningen*. || i så hög grad åsidosatta skolundervisningen i vårt land.

Castrén has marked an X here as a sign of an addition but the only added chapter on the page is the sequence *det är min öfvertygelse [...] folkbildning*.

383 *På denna [...]* || 1. Det är i sanning ett ganska märkwärdigt förhållande, att ett stort misskännande af || 2. På underwis[ningen]

384 *äfven [...] finska* || hela det finska

385 By this Castrén means Finnish-speaking lower-class people.

386 *Erkännandet* || Insigten

387 *instituter* || seminarier

388 *wigtiga* || höga

389 *medan* || men

390 *författat [...]* några || författat några

391 *förhållande* || ~ och åtminstone

392 *äfven* || också

393 *detsamma* || den

394 *yrkat* || ingifvit

395 *till inrättande* || om inrättandet

396 *en så nyttig* || ett så nyttigt

397 *erfordras* || erfordrar

398 *behandlade* || inlemnade

399 There had been special committees planning the reorganization of elementary school education in Finland in 1826 and 1835, and the committee Castrén refers to was working in 1851. The committee, called “a committee for promoting the religious education of people”, was primarily a tool to protect Finnish common people from revolutionary and other liberal ideas spreading in Europe. The same committee also had to find ways to keep order in the Grand Duchy and organize poverty relief. The planned schools were meant only to teach reading and elements of Christianity. The committee proposal was ready in 1853. Halila 1949: 190–198.

- 400 *faller* || 1. *faller* || 2. är förf
 401 *den händelse* || det fall
 402 *om* || så väl om
 403 *af ett* || ett af
 404 *skollärare-Seminarium* || Seminarium för skollärare
 405 Klinge 1989b: 418.
 406 The manuscript KK Coll. 539.26.16 (Varia 1.16) p. 115–122 consists of approximately six and a half pages, sized 18.5 x 23 cm.
 407 *hos oss* || vid vårt universitet

sig i och för skollärare-yrket. Jag förmodar att detta förslag ytterligare kommer att behandlas wid den nuvarande skolkommitén³⁹⁹, men det faller⁴⁰⁰ af sig sjelft, att förslaget åtminstone i den⁴⁰¹ händelse måste förfalla, om ingen pedagogie-profession kommer att wid universitetet inrättas. Jag hemställer med anledning häraf till Kons[iistorii] bepröfvande, huruwida det ej wore anledning att wi uti vårt blifwande betänkande till Kansler skulle i underdånighet anhålla om⁴⁰² inrättandet af en profession i pedagogiken samt af⁴⁰³ ett under universitetets uppsigt befintligt skollärare-Seminarium⁴⁰⁴.

In another opinion on the statutes, Castrén made a case for adjunct offices; maintaining the existing ones and founding new ones. In the end, however, the offices were closed due to the fact that the Faculty of Arts was no longer expected to give elementary education to the students. They were reopened from the 1880s onwards.⁴⁰⁵

I⁴⁰⁶ alla tider har man hos⁴⁰⁷ oss klagat öfwer svårigheten att på ett värdigt sätt fylla de ledigblifna professorsplatserna, och huru mycket i detta afseende äfven blifvit stadgadt och förordnadt, så ljuder denna klagan allt ännu högljudt öfwer hela vårt land. Det synes ej hjälpa att genom reglementer söka framdrifwa vetenskapens intressen, men det är i alla fall wigtigt att åtminstone de materiella wilkoren för erhållande af akademiska lärare genom reglementen i möjligaste motto undanrödjas. Detta har enligt min åsigt den akademiska lagkommiten

ingalunda⁴⁰⁸ åstadkommit, då den utfärdat⁴⁰⁹ ett stadgande, hvarigenom de så kallade adjunkturerna skulle komma att för framtiden indragas. Alla tiders erfarenhet lemna⁴¹⁰ wid vårt universitet ett vittnesmål derom, att universitetet wid lediga professioners besättande ej kan räkna på några yttre resurser, utan måste ur sitt eget sköte kora⁴¹¹ ut de män, som skola hos oss bewaka wetenskapers högsta intressen. Det är åtminstone under ännu gällande förhållanden för oss omöjligt att ifrån lägre underwisningsanstalter eller ifrån embetsverken [söka] wärdiga representanter för vetenskapen; och ännu mindre kunna wi hoppas, att utmärk[t]are⁴¹² wetenskapsmän från främmande länder skulle nedsätta sig bland våra drifvor för att förkunna ljusets evangelium. Det återstår således ingen ting annat än att Alexanders-universitetet inom sin korporation fostrar⁴¹³ och bildar de blifvande professorerna. Men på hvad sätt skall en med utmärktare anlag begåfvad ung man, som har många andra mera lockande banor öppna för sig i lifwet, kunna förmås att qvarstadna vid universitetet, för att år ut och år in wänta på någon ledigblifvande professorstjänst och måhända gråna under denna väntan? Naturligtwis måste universitetet kunna erbjuda honom sådana förmaner, att han i likhet med hvarje annan samhällsmedlem, om redligt arbetar, åtminstone kan hafva sin dagliga bergning betryggad. Sörjer icke universitetet för sina alumners materiella subsistens, så blir det en oundviklig följd, att alla utmärktare talanger lemna universitetet och draga sig⁴¹⁴ till andra sferer af det medborgerliga lifwet, der de lättare och snarare finna⁴¹⁵ sin nödtorftiga utkomst.

Det är hufvudsakligen för att betrygga universitetet för wådan att antingen blifwa helt och

- 408 *ingalunda* || icke
 409 *utfärdat* || stadgat
 410 *lemnar* || bär
 411 *kora ut* || wälja
 412 *utmärk[t]are* || ifrån
 413 *fostrar* || bildar
 414 *sig* || till
 415 *finna* || er

- 416 *nödstålld* || på
 417 *så* || wi[d]
 418 *fått* [...] sig || fått sig
 419 *än* || att
 420 *pension* || dem
 421 *man-na-ålder* || man-na-år
 422 *fortfara* || till univer[sitetet]
 423 *skall medföra* || skola lemna
 424 *Denna* || På denna
 425 *åt* || på
 426 *känbar* || ~, i det åtskilliga adjunk-turer under en lång följd af år varit obesatta
 427 *tjenstens åligganden* || tjensteåliggande<na>
 428 *Så* || Den
 429 *kan* || lätt ~

hållet nödstålld⁴¹⁶ på professorer eller endast försedd med för detta ändamål olämpliga personligheter, som adjunkturerna blifvit så⁴¹⁷ väl vid vårt som många andra universiteter inrättade. Dock synes wid inrättandet af dessa tjänster det fel blifvit hos oss begånget, att deras förståndare fått⁴¹⁸ få eller snart sagdt inga tjensteåligganden sig föreskrifna. Här af har följden varit den, att många adjunkter i egenskap af universitets medlemmar föga mera utträttat, än⁴¹⁹ att de fyra gånger om året uppburit den pension⁴²⁰, som vanligen blifvit dem tildelad i deras bästa manna-ålder⁴²¹. Det är med största skäl, som den akademiska komittén sökt vinna en ändring i detta olyckliga förhållande, som ty värr redan alltför länge fått fortfara⁴²². Men kan man hoppas, att inrättandet af de litterära understöden skall⁴²³ medföra ett för universitetet fördelaktigare resultat? Denna⁴²⁴ fråga måste väl en och hvar, som äger den ringaste bekantskap med våra akademiska förhållanden, besvara med ett obetingadt *nej*. Erfarenheten har visat, att med de wida förmånligare vilkor, som universitetets hitintills gällande stadganden erbjuda åt⁴²⁵ yngre wetenskapsidkare, bristen på dem ändock varit ganska känbar⁴²⁶. Det är ett ganska anmärkningsvärdt förhållande, att åtskilliga adjunkter ofta under en lång följd af år varit obesatta, ehuru man wisseligen skulle anse, att dessa embeten i förhållande till tjenstens⁴²⁷ åligganden äro ganska förmånliga. Så⁴²⁸ förmånliga äro de dock ej, att deras innehafware skulle blott genom dem se sig i stånd att fylla sina meßt nödvändiga behof. Sannt är väl det att en adjunkt, såsom icke synnerligen graverad af sin tjänst, kan⁴²⁹ ersätta det bristande genom annan slags verksamhet; men i detta fall löper han dock alltid [i] fara att ej kunna med tillräcklig energi omfatta de wetenskapliga intressen. Erfarenheten wittnar också,

att detta hörer till den vanliga ordningen, och derföre fruktar en hwar att beträda en bana, der han så⁴³⁰ lätt kan blifva antingen en odugling för sitt egentliga kall eller en proletär i vetenskapens tjänst.

Men äro de nuvarande adjunktslönerna alltför knapt tilltagna och föga lockande, huru mycket mera skall detta ej vara förhållandet med de af kommittén föreslagna understöden för yngre litteratörer? De kunna wäl i bästa fall motsvara Adjunktslönerna, men med afseende å den ringa anslags[-]summan, som för detta ändamål enligt förslaget kan disponeras, är det högst sannolikt, att de i allmänhet komma⁴³¹ blifva wida mindre, aldenstund hvarje om sin vetenskap nitälskande Professor måste söka att få en yngre medlem för denna⁴³² engagerad. Då⁴³³ härtill ännu kommer, att de litterära understöden efter några års förlopp kunna enligt⁴³⁴ Konsistorii godtfinnande innehafvarena [blifva] fräntagen, så är det i sanning svårt att inse, huru universitetet genom den föreslagna ringa och godtyckliga aflöningen skall få några utmärkta yngre lärare derwid⁴³⁵ fästade. Att deras löner icke böra förminska, utan om möjligt förhöjas, ligger således ovilkorligen i universitetets⁴³⁶ sanna intresse. Och lika viktigt är äfwen, att innehafvarena få⁴³⁷ ostördt besitta dessa löner, så länge de sin tjänst oförvitligt utföra, ty på ett temporärt och godtyckligt understöd lärer wäl ingen⁴³⁸, som wet sig äga helst någon förmåga, vilja bygga sin framtids timliga öde. Men jemte det att lönevilkoren⁴³⁹ sålunda förbättras, anser jag det jemväl vara af högsta vikt, att äfwen de yngre lärarena genom redlig möda godtgöra den lön de af samhället uppbära. De böra få sig några bestämda åligganden föreskrifna, ty Finland är för fattigt att löna⁴⁴⁰ dagdrifware, och dessutom är⁴⁴¹ ju⁴⁴² äfwen pligten en mäktig sporre i lifvet. Älägges det de yngre, löntagande lärarena att åtminstone ett par

- 430 så || anti[n]g[en]
 431 komma || ej
 432 denna || sin
 433 Då || Och då
 434 enligt || efter
 435 derwid fästade || fästade wid univ[ersitetet]
 436 universitetets || vet[enskapens]
 437 få [...] besitta || garanteras i besittning
 438 ingen || föga någon
 439 lönevilkoren || s[ålunda?]
 440 löna || föda
 441 är || j[u]
 442 It is unclear whether Castrén has stricken the word *ju* off.

- 443 *Ett [...]* || Emot
- 444 Alexander von Nordmann (b. Nordman, 1803–1866) was Professor of Zoology. He is said to have been the first internationally renowned Finnish zoologist. He had also studied and worked in Berlin and several places in Russia. He also studied palaeontology. Because of his cosmopolitan thinking, he could not very easily adapt himself to the nationally-minded circles in Helsinki. Leikola 2001b.
- 445 Fredrik Woldstedt (1813–1861) was Professor of Astronomy. Helsingin yliopiston opettajaja virkamiesmatrikkeli 1640–1917: http://www.helsinki.fi/keskusarkisto/virkamiehet_2/P-O.pdf.
- 446 Jakov Karlovič Grot (1812–1893) was Professor of Russian Language, Literature, History and Statistics, and later an academician of the Imperial Russian Academy of Sciences. He lived in Helsinki from 1840 until 1853 and had wide contacts in the academic and cultural circles of the Grand Duchy. Klinge 2001.
- 447 Carl Wilhelm Törnegen (b. Valbäck, 1817–1860) was Professor of the History of Learning and a librarian at the university library. He is considered to have founded world history and literature history studies in Finland, especially that of southern European literature. He was also a published poet. In questions of language politics, he represented liberalism, trying to promote the Finnish language but simultaneously also trying to save the Swedish cultural heritage of Finland. Klinge 2007.
- 448 Edvard af Brunér (b. Brunér, 1816–1871) was Professor of Roman Literature and is considered

timmar i veckan anställa föreläsningar, så är jag öfvertygad, att de klagomål, hvilka hitintills ägt rum i afseende å adjunkterna[s] bristande nit för vetenskapen, skola i betydlig mon aftaga. Ett⁴⁴³ ytterligare korrektiv mot det öfverklagade onda skulle enligt min tanke ligga deri, att Adjunkts-tjänsterna ej wore inrättade för vissa bestämda vetenskaper, utan skulle utdelas åt de utmärkta bland universitetets yngre lärare.

In October 1851, the elimination of the preliminary exam, the so-called *Logices examen*, was discussed. Castrén supported the elimination: “*Professor Castrén* yttrade: det Professoren ansåg ifrågavarande examen kunna framdeles försvinna, derest vissa vetenskaper, företrädesvis Philosophi, skulle uti Gymnasierna bättre bedrifvas, samt fordringarne i Student-examen således uti dessa ämnen blifva större.” Professors Alexander von Nordmann⁴⁴⁴, A.E. Arppe, Fredrik Woldstedt⁴⁴⁵, Jakov Grot⁴⁴⁶, and J.G. Geitlin agreed with him. The majority supported the proposal of Professor Carl Wilhelm Törnegen⁴⁴⁷, according to which the exam should be maintained and reorganized. Thus it remained to be decided how the renovation should be done and, especially, which subjects the *examinandi* should be examined on. Because the examination prepared students for civil offices, Castrén proposed: “*Professor Castrén* yttrade, det Professoren ansåg de ifrågakomne förberedande kunskapsprofven kunna absolveras med Skrifprof på svenska och finska språken, jemdervid ådagalagd färdighet, att tala sistnämnde språk, utan att dock någon examen uti detta språk skulle komma i fråga; samt vidare med examen i moderna språk, rätts- och sedolära, äfvensom Finsk Historia och Statistik.” Including the Finnish language in the exam was supported by professors C.W. Törnegen, Edvard af Brunér⁴⁴⁸, Adolf Moberg, A.E. Arppe, Frans Ludvig Schaudman⁴⁴⁹, Fredrik Woldstedt, Johan Philip Palmén⁴⁵⁰, J.G. Geitlin, and Lars Henrik Törnroth⁴⁵¹. They were not enough, however, and the University Senate decided to include in its motion to the chancellor the subjects of ethics and law, physics, statistics, history of the native country, a Swedish writing exam, and the German and French languages.⁴⁵²

In questions of academic education or research, Castrén often preferred solutions that would also have influence outside of academia. In many cases he was supported by colleagues from other disciplines that had contacts with wider circles in the country. When we remember Castrén's own popular publications both in the form of newspaper articles, public lectures, and as a separate travel book, this is not surprising and is consistent with his way of thinking.

There was one issue discussed that differed from the other ones during Castrén's short period in the University Senate: in December 1851 Maria Gröndahl, widow of the lecturer of English language Johan Wellmer⁴⁵³, applied for an extra year of grace. Castrén said in the discussion:

“Professor Castrén, som först i ordningen yttrade sig för sin del ville i ansökningen i underdånighet afstyrka Nådigt bifall, på den grund, att sökanden redan fått uppbära den vacanta Lectorslönen ända en större del af tjänsteåret, äfvensom det nu till den 1. nästkommande Maji löpande ordinarie nådåret, samt att den pension, som derefter komme att tillfalla henne, borde så mycket mer förslå för hennes behof, som denna pension skulle odelad tillfalla henne, emedan hon vore barnlös, under hvilka förhållanden underdåniga ansökning om ytterliga Nådår leda till uppenbar kränkning af Besparings-Cassans rätt, dit ifrågavarande Lectorslön borde under vacansen tillfalla.”

With 11 votes against 10, the University Senate decided propose to the chancellor an extra year of grace for the widow. Thus, in this case, as in most others, Castrén belonged to the minority and his opinion did not prevail.⁴⁵⁴

to have been the first internationally renowned Finnish researcher of classical antiquity. He was known especially as a researcher of the poetry of Gaius Valerius Catullus (ca. 87/84–ca. 54 BCE), Publius Vergilius Maro (70–19 BCE), and Marcus Terentius Varro (116–27 BCE). He was also the first scholar to pay attention to the medieval manuscript fragments of the university library. He was a member of the Finnish Literature Society. Väisänen 2000.

- 449 Frans Ludvig Schauman (1810–1877) was Professor of Practical Theology, later prorector of the university, and a member of the committee preparing new church law. Heikkilä 2001/2012.
- 450 Johan Philip Palmén (1811–1896) was Professor of Roman and Russian law, later holder of several other chairs of jurisprudence, prorector and deputy chancellor of the university, senator, procurator, and baron. Saastamoinen 2006.
- 451 Lars Henrik Törnroth (1796–1864) was Professor of Surgery and Obstetrics and prorector of the university, later Director General of the Board of Medicine. He developed the entire hospital and pharmacy system in Finland. Leikola 2001c.
- 452 HYKA Senate 22 Oct. 1851 §1.
- 453 Johan (John) Wellmer (1780–1850) was born in Sachsen-Weimar and moved to Helsinki in 1813. He worked as a lecturer of English at the university from 1830 until his death. Helsingin yliopiston opettaja- ja virkamiesmatrikkeli 1640–1917: http://www.helsinki.fi/keskusarkisto/virkamiehet_2/P-O.pdf.
- 454 HYKA Senate 15 Dec. 1851 §7.